

Vendimi Nr.100, date 26.08.2008

Hyrje

Kodi i Funkcionimit te Shperndarjes (Kodi i Shperndarjes) eshte pjese e akteve nen-ligjore te miratura nga ERE ne zbatim te Ligjit Nr. 9072, date 22.05.2003 “Per Sektorin e Energjise Elektrike” (LSE) i ndryshuar.

Kodi i Shperndarjes eshte nje permbledhje rregullash,normash, procedurash dhe kerkesash teknike per Administruesit dhe Perdoruesit e Rrjetit te Shperndarjes, te cilet ndertojne marredheniet midis tyre duke u bazuar ne kete Kod Shperndarjeje.

Ne perputhje me gjithe detyrimet ligjore te percaktuara nga Ligji Nr. 9072, date 22.05.2003 “Per Sektorin e Energjise Elektrike” (LSE), i ndryshuar, Kodi i Shperndarjes eshte ndertuar ne kater Kapituj:

Kapitulli I: Kapitulli i Dispozitave te Pergjitheshme specifikohen çeshtje te pergjithshme teknike dhe procedurale.

Kapitulli II: Kapitulli i Planifikimit ne kete kapitull specifikohen kriteret dhe procedurat qe do te zbatohen nga OSSH per planifikimin dhe zhvillimin e Sistemit te Shperndarjes.

Kapitulli III: Kapitulli i Operimit specifikohen kushtet nen te cilat OSSH do te operoje ne Sistemin e Shperndarjes.

Kapitulli IV: Kapitulli i Lidhjeve specifikohen kushtet, kriteret dhe afatet kohore qe duhet te plotesojne Perdoruesit per tu lidhur me Sistemin e Shperndarjes, ose per te modifikuar lidhjet e tyre egzistuese .

Figura Nr 1. Kodi i Shperndarjes ne kuadrin e Legjislacionit per Sektorin Elektroenergjetik:

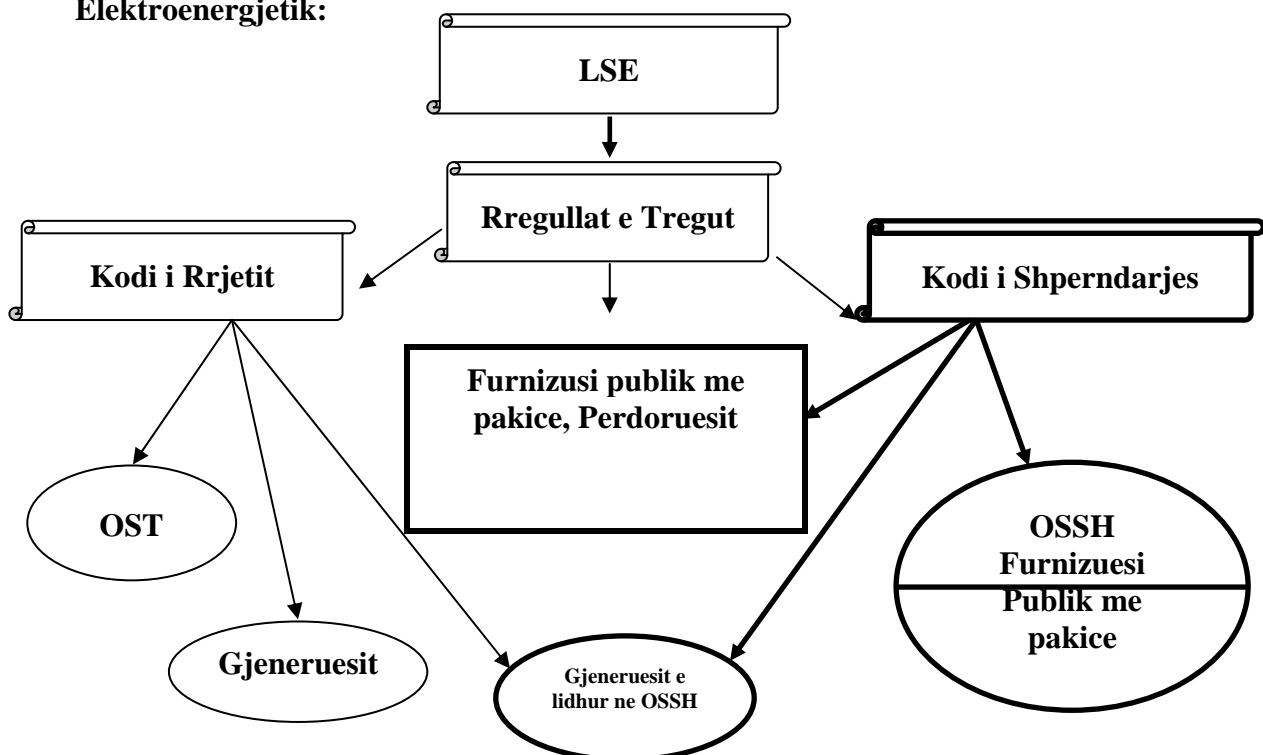

TABELA E PERMBAJTJES

KAPITULLI –I- DISPOZITA TE PERGJITHESHME

- I. ÇESHTJE TE PERGJITHESHME
- I.1 QELLIMI
- I.2 OBJEKTIVAT E KODIT TE SHPERNDARJES
- I.3 ATRIBUTET DHE KOMPETENCAT E OSSH DHE FURNIZUESIT PUBLIK ME PAKICE
- I.4 DETYRAT E OSSH DHE FURNIZUESIT PUBLIK ME PAKICE
- I.5 ADMINISTRIMI I KODIT TE SHPERNDARJES
- I.6 MOSMARRVESHJET
- I.7 PERIUDHAT E EMERGJENCES

KAPITULLI –II- PLANIFIKIMI

- II.1 QELLIMI
- II.2 OBJEKTIVAT E PLANIFIKIMIT
- II.3 PERGATITJA E PLANIT TE ZHVILLIMIT PER SISTEMIN E SHPERNDARJES
- II.4 KRITERET E PLANIFIKIMIT
- II.5 PLANIFIKIMI DHE ZHVILLIMI I RRJETIT
- II.6 STANDARTET E DIZENJIMIT TE SISTEMIT TE SHPERNDARJES
- II.7 KERKESAT PER GJENERUESIT E PAVARUR TE LIDHUR DIREKT ME SISTEMIN E SHPERNDARJES

KAPITULLI –III- OPERIMI

- III.1 PARASHIKIMI I KERKESES
- III.2 FLUKSI I INFORMACIONIT DHE KOORDINIMI
- III.3 TE DHENAT PER PARASHIKIMIN E KERKESES
- III.4 PLANIFIKIMI OPERACIONAL
- III.5 INFORMACIONI NGA GJENERUESIT E LIDHUR ME SISTEMIN E SHPERNDARJES
- III.6 KONTROLLI I NGARKESES
- III.7 MENAXHIMI I RRJETIT TE SHPERNDARJES NEPERMJET DISPEÇERIMIT
- III.8 SKEDULIMI OPERACIONAL
- III.9 RAPORTIMI I NGJARJEVE
- III.10 KOORDINIMI I SIGURISE
- III.11 SIGURIA E FURNIZIMIT DHE STANDARTET E PERFORMANCES PER SHERBIMIN E SHPERNDARJES SE ENERGIJE ELEKTRIKE

KAPITULLI –IV- LIDHJA

IV.1 QELLIMI

IV.2 PROCEDURA E APLIKIMIT PER LIDHJE

IV.3 LIDHJA ME RRJETIN E SHPERNDARJES

SHTOJCAT

Shtojca A – Tabela e Treguseve te Performances

Shtojca B – Termat dhe percaktimet per Kodin e Shperndarjes ne Shqiperi

Shtojca C – Termat dhe percaktimet per Rregullat e Tregut, Kodin e Rrjetit, Kodin e Matjes dhe Kodin e Shperndarjes

KAPITULLI -I-

DISPOZITA TE PERGJITHESHME

I. ÇESHTJE TE PERGJITHESHME

I.1 QELLIMI

I.1.1 Qellimi i Kodit të Shpërndarjes është të promovojë dhe të vendosë rregullat dhe kërkesat teknike minimale në tregun e energjisë elektrike, për lidhjen në rrjet dhe mbajtjen e stabilitetit, sigurisë dhe qëndrueshmërisë së rrjetit, të detyrueshme këto për OSSH, Furnizuesin Publik me Pakicë, dhe përdoruesit e lidhur në rrjetin elektrik të shpërndarjes.

I.2 OBJEKTIVAT E KODIT TE SHPERNDARJES

I.2.1 Vendosja e një kuadri rregullash dhe normash me qëllim për të siguruar hyrjen e paleve të treta në Rrjetin e Shpërndarjes.

I.2.2 Përcaktimi i përgjegjësive dhe detyrimeve për OSSH, Furnizuesin Publik me Pakicë, për të gjithë Përdoruesit e Rrjetit të Shpërndarjes.

I.2.3 Specifikimi i standarteve për shërbimin e shpërndarjes së Energjisë Elektrike

I.2.4 Vendosja e kërkesave teknike për lidhjen e Përdoruesëve me Rrjetin e Shpërndarjes.

I.2.5 Vendosjen e kërkesave për zhvillimin e Rrjetit të Shpërndarjes.

I.2.6 Vendosjen e kërkesave për shkëmbimin e informacionit ndërmjet OSSH, Furnizuesit Publik me Pakicë, dhe Përdoruesëve të Rrjetit të Shpërndarjes.

I.3 ATRIBUTET DHE KOMPETENCAT E OSSH DHE FURNIZUESIT PUBLIK ME PAKICE

I.3.1 Rrjetet e shpërndarjes drejtohen nga personi i licencuar, që kryen veprimtari në fushën e shpërndarjes së Energjisë Elektrike në territorin e Republikës së Shqipërisë.

I.3.2 Në zonën e tyre, OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakicë:

a) Furnizojnë dhe shesin Energji Elektrike të klientëve tarifore të lidhur me Rrjetin e Shpërndarjes ose në Rrjetin e Transmetimit. Ata nuk furnizojnë Klientet e Kualifikuar.

b) Menaxhojnë Rrjetin e Shpërndarjes

c) Mirembajnë mjediset dhe pajisjet, në përputhje me kërkesat teknike

d) Zhvillojnë Rrjetin e Shpërndarjes, në përputhje me perspektivat e zhvillimit ekonomik dhe të ndryshimit të kërkesës për Energji Elektrike.

- e) Sigurojne sherbime te tjera per klientet dhe perdoruesit, te nevojshme per te permbushur detyrimet e tyre, sipas legjislacionit ne fuqi.

I.4 DETYRAT E OSSH DHE FURNIZUESIT PUBLIK ME PAKICE

I.4.1. OSSH/Furnizuesi Publik me Pakice kane detyrat e meposhteme ne zbatim te Direktives 2003/54/EC te Parlamentit dhe te Komisionit Europian:

- i. OSSH do te ruaj sigurine, qendrushmerine dhe eficencen e sistemit te shperndarjes se energjise elektrike ne zonen e tij.
- ii. OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice nuk do te diskriminojne perdoruesit e sistemit ose kategori te perdoruesve te sistemit ne favor te aktiviteteve te veta.
- iii. OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice do ti sigurojne perdoruesve te sistemit informacionin e nevojshem per nje akses eficient ne sistem.
- iv. OSSH kur dispeçeron (nen udhezimin e OST) njesite e gjeneruesve te vegjel mund ti jape prioritet njesive gjeneruese qe perdorin burime te rigjenerueshme te energjise, ose mbeturinave ose qe kane prodhim te kombinuar per energji elektrike dhe per ngrohje.
- v. Furnizuesi Publik me Shumice do te prokuroje energjine per konsumatorët e Furnizuesit Publik me Pakice ne menyre jo diskriminuese me transparence dhe bazuar ne procedurat e tregut si dhe aktet ligjore dhe nenligjore ne fuqi.
- vi. Gjate procesit te planifikimit dhe zhvillimit te rrjetit te shperndarjes, ne rast se do te lind e nevojshme zevendesimi ose riparimi i kapaciteteve te instaluar te energjise elektrike per rritjen e eficenses, keto do te merren ne konsiderate nga OSSH.

I.5 ADMINISTRIMI I KODIT TE SHPERNDARJES

I.5.1. OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice jane administrator te Kodit te Shperndarjes:

- i. OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice jane pergjegjese per zbatimin e Kodit te Shperndarjes.
- ii. Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes u kerkohet te zbatojne kerkesat e Kodit te Shperndarjes.
- iii. Perdoruesit i sigurojne OSSH dhe Furnizuesit Publik me Pakice te drejten per te hyre ne objektet e tyre per sherbime dhe lehtesira te nevojshme ne zbatim te pergjegjesive te OSSH dhe Furnizuesit Publik me Pakice.
- iv. Perdoruesit zbatojne urdherat dhe udhezimet e leshuara nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice te cilat kerkohen ne zbatimin e Kodit te Shperndarjes.
- v. OSSH-ës dhe Furnizuesit Publik me Pakice, ju kerkohet qe periodikisht te rishikojne zbatimin e Kodit te Shperndarjes. Per kete krijohet nje Komision i Rishikimit te Kodit te Shperndarjes. Kodi i Shperndarjes nuk mund te rishikohet ose te modifikohet pa u diskutuar ne Komisionin e Rishikimit te Kodit te Shperndarjes dhe pa u miratuar nga ERE.

I.5.1 Komisioni i Rishikimit te Kodit te Shperndarjes (KRKSH)

I.5.1.1 Komisioni drejtohet nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice dhe ka perberjen e meposhtme:

- i. Kryetari, i cili emerohet nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice
- ii. Sekretari qe gjithashtu emerohet nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice
- iii. Nje anetar qe perfaqeson te gjithe Gjeneruesit e Pavarur qe jane te lidhur direkt me rrjetin e shperndarjes
- iv. Nje anetar i cili perfaqeson interesat e Klienteve Tarifore
- v. Nje anetar qe perfaqeson OST-ën
- vi. Nje anetar qe perfaqeson te gjithe Furnizuesit, perfshire Furnizuesit e Kualifikuar
- vii. Nje anetar qe perfaqeson te gjithe Tregetaret
- viii. Nje anetar qe perfaqeson Klientet e Kualifikuar

I.5.1.2 Brenda 30 diteve nga miratimi i ketij Kodi, OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice autorizojne Kryetarin dhe Sekretarin e KRKSH, te informojne zyrtarisht te gjithe antaret e Komisionit per takimin e pare te Komisionit, minimumi shtate dite pune perpara dates se percaktuar per mbledhjen e KRKSH.

I.5.1.3 Çdo subjekt pjesemarres ne KRKSH informon Sekretarin e Komisionit per emrat dhe funksionin e perfaqesuesve te tyre ne KRKSH jo me pak se tre dite pune perpara takimit te pare te KRKSH.

I.5.1.4 Brenda 30 diteve nga mbledhja e pare, KRKSH harton rregulloren e veprimtarise se tij. KRKSH mblidhet nje here ne tre muaj, ose kur kerkohet nga nje prej pjesemarresve te KRKSH.

I.5.1.5 Vendimet e KRKSH-se merren me konsensus. Ne rast te mos arritjes se konsensusit, te gjitha propozimet e bera nga palet ne KRKSH i dergohen ERE-s, vendimi i te ciles eshte i detyrueshem per tu zbatuar nga te gjitha Palet.

I.5.2 Funksionet e Komisionit te Rishikimit te Kodit te Shperndarjes

I.5.2.1 Komisioni i Rishikimit te Kodit te Shperndarjes do te:

- i. Mbaje ne nje mbikqyrje te vazhdueshme zbatimin Kodin e Shperndarjes dhe do te marre inisiativa per rishikimin e tij
- ii. Analizojte çdo difekt te rende ne rrjetin e shperndarjes, dhe mbeshtetur ne kete analize te rishikojte ne menyre te vazhdueshme Kodin e Shperndarjes
- iii. Marre ne konsiderate te gjithe kerkesat per ndryshime te Kodit te Shperndarjes, qe propozohen nga Palet, dhe t'ja paraqese ERE-s per shqyrtim
- iv. Informoje Palet mbi rekomandimet per ndryshime te Kodit te Shperndarjes se bashku me arsyet per keto ndryshime dhe çdo kundersiztim nese ka
- v. Shqyrtoje problemet e ngritura nga Perdoruesit.

I.6 MOSMARREVESHJET**I.6.1 *Procedurat per Zgjidhjen e Mosmarreveshjeve***

- I.6.1.1 Ne rast te ndonje mosmarreveshjeje ndermjet Perdoruesve me OSSH-ën dhe Furnizuesin Publik me Pakice, mosmarreveshja do te zgjidhet duke u bazuar ne dispozitat e vendosura ne kete Kod dhe ne legjislacionin ne fuqi.
- I.6.1.2 Ne rast mosperputhjeje ndermjet dispozitave te ketij Kodi dhe akteve te tjera nen ligjore te miratuara nga ERE, kjo e fundit vendos per dispozitat qe do te perdoren.

I.7 PERIUDHAT E EMERGJENCES

Ne periudhat e emergjences te percaktuara ne Ligjin Nr. 9072 date 22/05/2003 “Per Sektorin e Energjise Elektrike”, i ndryshuar, Kodi i Shperndarjes ose pjese te veçanta te tij, do te trajtohen si perkohesisht te pezulluara per aq kohe sa zgjat emergjenca.

KAPITULLI II – PLANIFIKIMI

Kapitulli i Planifikimit, specifikon kriteret dhe procedurat qe do te zbatohen nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice per planifikimin dhe zhvillimin e Sistemit te Shperndarjes, dhe nga Perdoruesit e ketij sistemi kur planifikojne zhvillimin e instalimeve te tyre.

II.1 QELLIMI

II.1.1 Planifikimi i zhvillimit te Sistemit te Shperndarjes ka qellimet e meposhtme:

- i. Te hartoje planin e zhvillimit perspektiv te Sistemit te Shperndarjes, per te qene i afte te shperndaje energjine elektrike ne sasine dhe cilesine, e kerkuar prej Perdoruesve
- ii. Te percaktoje operimin e Sistemit te Shperndarjes sipas kushteve te sigurise, si dhe te krijojte garancite per te lejuar shperndarjen e energjise elektrike ne nivelet e kerkuara te cilesise.
- iii. Te orientoje dhe te nxise investimet me efijence ne Sistemin e Shperndarjes, nepermjet inicimit te procedurave te nevojshme si dhe mbledhe dhe perpunoje informacionin e nevojshem per hartimin e planit te zhvillimit te sistemit

II.1.2 Zhvillimi dhe modernizimi i Sistemit te Shperndarjes merr ne konsiderate:

- i. Rritjen e kerkeses per Energji Elektrike.
- ii. Zhvillimin dhe sistemimin e zonave rurale dhe urbane.
- iii. Ndertimin e pikave te reja te transformacionit dhe modifikimin e atyre ekzistuese.
- iv. Permiresimin e tregueseve te performances per sherbimin e shperndarjes se energjise elektrike

II.2 OBJEKTIVAT E PLANIFIKIMIT

II.2.1 Objektivat e planifikimit jane:

- i. Te mundesoje planifikimin, projektimin, dhe ndertimin e Sistemit te Shperndarjes, per te operuar ne menyre ekonomike dhe te sigurte.
- ii. Te mundesoje perdorimin e Sistemit te Shperndarjes duke krijuar akses edhe nga Perdorues te rinj qe duan te lidhen ne kete sistem, duke specifikuar standarte furnizimi.
- iii. Te siguroje informacion te mjaftueshem per Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per te vleresuar mundesite per lidhje dhe per te planifikuar dhe zhvilluar instalimet e tyre ne menyre qe te pershtaten me Sistemin e Shperndarjes
- iv. Te formalizojte kerkesat e te dhenave per planifikimin e Sistemit te Shperndarjes.

II.3 PERGATITJA E PLANIT TE ZHVILLIMIT PER SISTEMIN E SHPERNDARJES

II.3.1 Hartimi i planit te zhvillimit te Sistemit te Shperndarjes bazohet ne te dhenat e meposhtme:

- i. Parashikimet e kerkeses per çdo vit, te hartuara nga furnizuesit (duke perfshire garafiket e ngarkeses per dite te veçanta).
- ii. Parashikimin e prodhimit te energjise elektrike nga prodhuesit egzistues.
- iii. Nivelin e sigurise te percaktuar ne te gjithë Sistemin e Shperndarjes dhe ne secilen nyje ne pershtatje me normat ne fuqi
- iv. Strategji ne zhvillimin e infrastruktures se telekomunikacionit te OSSH.

II.4 KRITERET E PLANIFIKIMIT

II.4.1 Plani i zhvillimit te Sistemit te Shperndarjes do te pergatitet ne baze te studimit te zhvillimit prespektiv te rrjetit elektrik, per nje periudhe mesatare 5 vjeçare dhe maksimale 10 vjecare. Plani i zhvillimit te Sistemit te Shperndarjes merr ne konsiderate:

- i. Sigurine, operimin e qendrueshem dhe zbatimin e standarteve per sherbimin cilesor te shperndarjes se energjise elektrike
- ii. Perdorimin e kapaciteteve te Sistemit te Shperndarjes ne kufijt ekonomike
- iii. Zgjedhjen e alternatives se zhvillimit me eficiency maksimale ekonomike
- iv. Percaktimin e operimit ekonomik te Rrjetit Shperndares ne kushtet e ngarkeses se paqendrueshme
- v. Respektimin e normave te sigurimit teknik si dhe ligjet per mbrojtjen nga zjarri.

II.4.2 Planifikimi i zhvillimit te Sistemit te Shperndarjes synon gjithashtu te kufizojë impaktin negativ te shkaktuar ne mjedis, kryesisht nga:

- i. ndotjet kimike;
- ii. mjedisi agresiv (lageshtira, ngricat e teperta, akulli, kriperat, ererat e forta, ajri i ndotur, etj);
- iii. fatkeqesite natyrore (termetet, permbytjet);
- iv. shkarkimet atmosferike;

II.4.1 Kriteret per Verifikimin e Seksionit te Percjellsave te Sistemit te Shperndarjes

II.4.1.1 Verifikimi i seksionit te percjellsave ne Sistemin e Shperndarjes kryhet konform normave teknike ne fuqi, duke marre parasysh 3 kriteret e meposhtme per studim:

- i. kriterin ekonomik
- ii. kriterin e qendrueshmerise termike ne operimin afatgjate
- iii. kriterin e qendrueshmerise termike dhe dinamike ne rregjimin e lidhjes se shkurter

II.5 PLANIFIKIMI DHE ZHVILLIMI I RRJETIT

II.5.1 Parashikimet per piken e lidhjes ne Rrjetin e Shperndarjes

- II.5.1.1 OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice duhet t'i japin çdo Perdoruesi te Sistemit te Shperndarjes nje njoftim me shkrim, 30 dite kalendarike para dates ne te cilen Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes duhet t'i siguroje OSSH-ës dhe Furnizuesit Publik me Pakice informacionin qe kerkohet nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice.
- II.5.1.2 Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes duhet t'i sigurojne OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice detajet per kapacitetin e ardhshem te planifikuar, nese OSSH e ka kerkuar kete informacion ne proceduren e caktuar ne Kodin e Shperndarjes, si dhe informacione lidhur me kapacitetin e energjise elektrike aktive dhe reaktive, daten e propozuar per fillimin e operimit, oret e operimit dhe kerkesat e veçanta te operimit. Çdo Perdorues i Sistemit te Shperndarjes duhet te siguroje informacion te sakte, qe duhet te perfshije detaje te cdo faktori qe mund te ndikojne mbi parashikimet e kapacitetit ose faciliteteve te parashikuara te gjenerimit.
- II.5.1.3 Nese OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice vleresojne ndonje informacion ose parashikim si jo realist, OSSH ose Furnizuesi Publik me Pakice mund ta modifikojne informacionin ose parashikimin dhe duhet t'i japin nje arsyetim me shkrim Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes per kete veprim dhe per arsyen e modifikimit. OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice nuk do te jene pergjegjes per asnje pasoje te demshme te ketij veprimi ose pasojave qe mund te vijne, nese informacioni i treguar nuk modifikohet.

II.5.2 Zhvillimi i Rrjetit te Shperndarjes

- II.5.2.1 OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice duhet te analizojne operimin e Rrjetit te Shperndarjes gjate nje periudhe specifike planifikimi, duke marre parasysh kapacitetet dhe ngarkesat e parashikuara, çdo zhvillim te ardhshem te gjenerimit dhe transmetimit si dhe çdo informacion tjetër te rendesishem.
- II.5.2.2 OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice duhet te bashkepunojne me Operatorin e Sistemit te Transmetimit per te rishikuar planin vjetor te zhvillimit te rrjetit te shperndarjes. Rishikimi vjetor i planifikimit duhet te perfshije pikat e lidhjeve egzistuese, si dhe propozimet per pikat e ardhshme te lidhjes. Çdo vit OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice, brenda muajit nentor duhet t'i sigurojne ERE-s planin e zhvillimit afatgjate (mesatar 5 vjeçar dhe maksimal 10 vjeçar), qe ne vijim axhustohet bazuar ne eksperiencat nderkombetare, zhvillimin e teknologjise, ndryshimet e ekonomise kombetare dhe zhvillimit te saj. Çdo vit OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice duhet te pershtase planin e saj afatgjate te zhvillimit me planin e zhvillimit te Sistemit te Transmetimit te realizuar nga OST.
- II.5.2.3 Nese sherbimet e Sistemit te Shperndarjes ne nje pike lidhje ndikohen direkt nga rritja e ngarkeses se nje Perdoruesi, duhet negociuar mes paleve per amendimet e duhura te Marreveshjes (Kontrates) se Lidhjes dhe per vendosjen e kushteve te tjera ne kete pike lidhje. Kur OSSH bie dakord me Gjeneruesin e lidhur direkt me Sistemin e

Shperndarjes per ta perdorur ate periodikisht per te siguruar sherbimet ndihmese te rrjetit, atehere kostot e ketij sherbimi ndihmes te rrjetit duhen perfshire ne llogaritjen e sherbimit te shperndarjes te percaktuara ne Metodologjine e Tarifave te Shperndarjes. Ne kete rast, OSSH ndermerr sa me poshte:

- i. Regjistron Gjeneruesin e lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes dhe specifikon qe Gjeneruesi mund te perdoret periodikisht per te siguruar sherbimet ndihmese te Rrjetit te Shperndarjes
- ii. Perfshin koston e ketij sherbimi ndihmes te Rrjetit te Shperndarjes ne llogaritjen e tarifave te sherbimit te shperndarjes ne perputhje me Metodologjine e Tarifave.

II.5.3 Planifikimi i Rrjetit te Shperndarjes

Planifikimi i Rrjetit te Shperndarjes realizohet nga OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice duke u bazuar ne kerkesat e Perdorueseve te lidhur me Sistemin e Shperndarjes, si dhe ne Planifikimin e Sistemit te Transmetimit te realizuar nga OST. OSSH, Furnizuesi Publik me Pakice dhe Operatori i Sistemit te Transmetimit bashkepunojne per te plotesuar detyrimet e tyre lidhur me planifikimin e Rrjeteve perkates. OSSH, Furnizuesi Publik me Pakice dhe Operatori i Sistemit te Transmetimit, bazuar ne vendime te marra se bashku, perballojne se bashku kostot e studimeve te kerkuara per veprimet planifikuese.

II.6 STANDARTET E PLANIFIKIMIT TE SISTEMIT TE SHPERNDARJES

II.6.1 Standartet e planifikimit te Sistemit te Shperndarjes u sigurojne Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes informacionin qe u nevojitet per te vendosur pajisjet ne Piken e tyre te Lidhjes me Sistemin e Shperndarjes. Standartet e planifikimit te Sistemit te Shperndarjes jane si vijon:

- i. Frekuenca e furnizimit ka vleren e saj nominale(Frekuenca Nominale) 50 Hz. Duke pasur parasysh se frekuenca eshte nje parameter kryesor per sigurine e operimit te Sistemit Elektroenergjetik, OSSH do te instalojne ne sistemin e tyre Shkarkimin Automatik te Ngarkesave nga Ulja e Frekuences (SHAF). Struktura e operimit te SHAF hartohet nga OST ne bashkepunim me OSSH .
- ii. Kufiri normal i operimit: 49.8 deri 50.2 Hz.
- iii. Gjate çrregullimeve te sistemit: 48.0 deri 52.0 Hz.

II.6.2 Nivelet e Tensionit ne Sistemin e Shperndarjes jane: 230 V, 400 V, 6,3 kV, 10 kV, 20 kV, 35 kV,110 kV (pa perfshire linjat 110kV).

Tabela e Kufijeve te Tensionit gjate Operimit

Tensioni nominal	Tensioni me i ulet	Tensioni me i larte
230 v	- 10 %	+ 5%
400 v	- 10%	+ 5%
10 000 v	- 5%	+ 5%

20 000 v	- 5%	+ 5%
35 000 v	- 5%	+ 5%
110 000 v	- 5%	+ 5%

II.7 KERKESAT PER GJENERUESIT E LIDHUR DIREKT ME SISTEMIN E SHPERNDARJES

II.7.1 Kodi i Shperndarjes aplikohet per te gjithë Gjeneruesit egzistues, ose te ardhshem, te Lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes, perfshire Gjeneruesit me Ko-ogjenerim, Gjeneruesit me Vete-prodhim si dhe Gjeneruesit qe perdorin burime te rinovueshme te energjise elektrike.

II.7.2 Perdoruesit me gjeneratore “stand-by”(ne gatishmeri) qe jane te lidhur me Sistemin e Shperndarjes, duhet te plotesojne kerkesat e OSSH duke shmangur operimin ne paralel me rrjetin. Keto kerkesa pershkruhen ne Marreveshjen e Lidhjes .Gjeneruesit e lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes do te nisin diskutimet ne nje stad te hershem te planifikimit, per te lejuar OSSH-ën qe te shqyrtoje ndikimin e Njesise Gjeneruese mbi Sistemin e Shperndarjes.

II.7.3 OSSH mund te refuzoje lejen per lidhjen e Njesise Gjeneruese ne nje pike te Sistemit te Shperndarjes, ose te kerkoje rishikim te parametrave te ndertimit ose parametrave teknike te njesise gjeneruese, ose te vendose disa kufizime me qellim qe te garantoje ruajtjen e sigurise dhe cilesine e standarteve te furnizimit. Ne kete rast, OSSH do te siguroje informacion te mjaftueshem shpjegues per te justifikuar refuzimin ose rishikimet e kerkuara. Te gjithë Gjeneruesit e lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes do ti sigurojne OSSH te gjitha te dhenat dhe informacionin e kerkuar nga OSSH-ja sipas afateve te percaktuara ne kete Kod Shperndarje.

II.7.2 Te dhena qe kerkohen nga te gjithë Klientet, perfshi dhe Klientet e Kualifikuar te lidhur me Sistemin e Shperndarjes

II.7.2.1 Perdoruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes do ti sigurojne OSSH-ës dhe Furnizuesit Publik me Pakice te dhenat e meposhtme, si dhe te gjitha te dhenat dhe informacionin e kerkuar nga OSSH dhe Furnizusi Publik me Pakice sipas afateve te percaktuara ne kete Kod Shperndarje.

- i. Kerkesen per Energji Elektrike aktive vjetore
- ii. Kerkesen per Energji Elektrike reaktive vjetore.
- iii. Kerkesen per Energji Elektrike maksimale vjetore
- iv. Ngarkesen maksimale per çdo faze
- v. Profilin e Ngarkeses, ne ditet e Pikut
- vi. Tensionin nominal te pikes ku furnizohet ngarkesa.
- vii. Ndjeshmerine e Ngarkeses nga tensioni dhe frekuenca

II.7.3. Transferimi i te Dhenave te Planifikimit

- II.7.3.1 OSSH se bashku me Furnizusin Publik me Pakice ne bashkepunim me Operatorin e Sistemit te Transmetimit vendos per kohen e periudhave te planifikimit dhe te dhenat e nevojshme qe do te sigurohen per efekt planifikimi. Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes do te sigurojne, me kerkesen e OSSH-ës dhe Furnizusit Publik me Pakice, informacion si me poshte, si dhe çdo informacion tjeter te kerkuar nga OSSH dhe Furnizusi Publik me Pakice:
- i. Rritjen/renien e ngarkeses dhe kerkeses gjate periudhes se ardhshme te planifikimit.
 - ii. Aftesine per te marre pjese ne prodhimin ose kompensimin e Energjise Elektrike reaktive.
 - iii. Mungesen ose prezencen e çrregullimeve te ngarkeses.
 - iv. Energjine qe do tregtohet dhe adresat e furnizuesve ne rast se Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes jane Furnizues te Kalifikuar/Tregtare pa asete shperndarje.
- II.7.3.2 Gjeneruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes do te sigurojne, me kerkesen e OSSH-es, informacion si me poshte, si dhe çdo informacion tjeter te kerkuar nga OSSH:
- i. Informacion te pergjithshem mbi gjendjen e tyre fizike
 - ii. Parashikimet e kerkeses ne rast te koogjenerimit
 - iii. Parashikimet maksimale/minimale te kapacitetit
 - iv. Parashikimet e prodhimit
 - v. Aftesite per gjenerimin e Energjise Elektrike reaktive
 - vi. Si dhe te dhena te tjera te kerkuara nga OSSH
- II.7.3.3 Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes do te sigurojne te dhena planifikimi per periudha te veçanta kohore ne te ardhmen, te plotesuara çdo vit, sipas nevojave dhe qe perfshijne parashikimin e kerkeses, ndryshimet e pritshme ne kerkesen maksimale, ose ne kapacitetin.
- II.7.3.4 Perveç permiresimeve periodike te informacionit te planifikimit, Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes do te japin njoftimin e duhur per çdo ndryshim te rendesishem ne sistemin e tyre, ose ne regjimin e operimit, per te mundesuar OSSH-ën, te pergatise planet e tij te zhvillimit dhe te zbatoje çdo modifikim te nevojshem te Sistemit te Shperndarjes. Ne rast te ndryshimeve te paplanifikuara ne Sistemin e Perdoruesit apo klienteve, ose ne regjimin e operimit, Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes, apo klienti, njofton OSSH-ën sa me shpejte qe te jete e mundur, ne menyre qe ajo te marre masat e nevojshme qe duhen per zbatim.
- II.7.3.5 Perdoruesit gjithashtu do te japin detaje per centralet per kompensim te energjise reaktive, te lidhur direkt ose indirekt me Sistemin e Shperndarjes, perfshire dhe vleresimin per kontrollin operativ.
- II.7.3.6 Perdoruesve mund t'u kerkohet t'i sigurojne OSSH-ës te dhena te detajuara lidhur me shkembimet ne mes instalimeve te tyre dhe Sistemit te Shperndarjes, qe perfshijne parametrat e qarkut, pajisjet e kyçjes dhe te mbrojtjes per Pajisjet e lidhura direkt ose

qe ndikojne ne Sistemin e Shperndarjes, per ti mundesuar OSSH-ës qe te vleresojë ndikimet qe ato shkaktojne, mbi keto pika lidhjeje.

II.7.4 Informacioni qe do te shkembet

- II.7.4.1 Me kerkesen e Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, OSSH ose Furnizusi Publik me Pakice siguron informacion dhe te dhena, siç mund te kerkohet ne menyre te arsyetuar nga Perdoruesit e Shperndarjes. Ne rastet kur OSSH ne menyre te arsyetuar vlereson se informacioni ose te dhenat e kerkuara nga Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes mund te demtojne biznesin e OSSH-ës dhe Furnizuesit Publik me Pakice, ose Perdorueseve te tjere te Sistemit te Shperndarjes, atehere OSSH-ja dhe Furnizuesit Publik me Pakice refuzojne dhenien e informacionit apo te dhenave te tilla.
- II.7.4.2 OSSH siguron informacion, me kerkese te Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, lidhur me kushtet e rrjetit lokal, per t'i mundesuar atyre te percaktojne kerkesat e tyre te mbrojtjes dhe te vleresojne nevojën per facilitete.
- II.7.4.3 Kur instalimi i Perdoruesit eshte i lidhur me zbarat e Nen-Stacionit te Sistemit te Shperndarjes, duhet te shkembet te dhena te detajuara te mjaftueshme lidhur me Perdoruesin e Sistemit te Shperndarjes/ Kufijte e Pronesise te OSSH-ës, per te mundesuar kryerjen e nje vleresimi nga efektet e mbi-tensioneve. Kerkesa per informacion mund te paraqitet nga OSSH-ja ose Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes.
- II.7.4.4 Informacioni ne mes OSSH-ës dhe Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes mund te shkembet edhe per nivelin e rrymes se lidhjes se shkurter ne zbaren ushqyese ose ne piken e lidhjes me Sistemin e Shperndarjes ne formen e:
- i. Rrymes se lidhjes se shkurter nje ose tre fazore
 - ii. Raportit X/R ne kushtet e lidhjes se shkurter tre fazore (ku X reaktanca induktive dhe R rezistenca aktive).
- II.7.4.5 Ndermjet OSSH-ës dhe Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes shkembet informacion mbi Kapacitetin per Transferimin e Kerkeses, kur e njejta kerkese mund te furnizohet nga pika alternative furnizimi. Kjo do te perfshije pjesen e Kerkeses qe ushqehet normalisht nga nje pike çfardo furnizimi, dhe rregullimet (manuale ose automatike) per transferim ne kushtet e nderprerjes se planifikuar/per shkak defektesh.

II.7.5. Studimet dhe Planifikimi

- II.7.5.1 Me qellim qe te lehtesohen lidhjet e reja / modifikimet e lidhjeve egzistuese me Sistemin e Shperndarjes, OSSH-ja dhe Furnizuesi Publik me Pakice pergatisin, sipas kerkeses, nje studim qe tregon ndikimet e lidhjes/ modifikimit ne ate pjese te Sistemit te Shperndarjes.
- II.7.5.2 OSSH dhe Furnizuesi Publik me Pakice mund te caktojne nje pagese te arsyeshme per studimin e planifikimit, bazuar ne koston e studimit.

- II.7.5.3. Perdoruesit egzistues te Sistemit te Shperndarjes ose Perdoruesit prespektive te Sistemit te Shperndarjes sigurojne informacion per OSSH-en lidhur me facilitetet e propozuara perfshire detajet e ngarkeses, marreveshjet e shkembimit, pikat e propozuara te lidhjes dhe terheqjen/injektimin per nevojat e Sistemit te Shperndarjes.
- II.7.5.4. Studimet do te pergatiten brenda 45 diteve pas dates se kryerjes se pageses, ose firmosjes se marreveshjes nga personi qe ben kerkesen per te paguar koston e studimit. Ne rastin e Gjeneruesve, qe kerkojne te lidhen me Sistemin e Shperndarjes, ne varesi te natyres dhe kompleksitetit te kerkeses, kjo periudhe mund te zgjatet deri ne 100 dite.
- II.7.5.5. Detajet e procedurave per aplikimin per lidhje ne Sistemin e Shperndarjes jane pershkruar ne pjesen e Kapitullit te Lidhjeve te ketij Kodi Shperndarje. OSSH do te hartoje, sipas kerkeses, nje raport mbi kapacitetet aktuale dhe te ardhshme te Sistemit te Shperndarjes, parashikime te fluksit te energjise dhe ngarkesat ne pjese te Sistemit te Shperndarjes te specifikuara ne kerkese, si dhe do te perfshije nivelet e gabimit ne çdo nyje shperndarje qe mbulohet nga kerkesa. OSSH mund te caktojte nje pagese per sigurimin e ketij raporti per te mbuluar koston e arsyeshme te kryera nga OSSH-ja per pergatitjen e tij. Raporti do te pergatitet brenda 45 diteve kalendarike. Ne rastet e Gjenerueseve te lidhur me Sistemin e Shperndarjes dhe Klienteve te Kualifikuar qe kerkojne te lidhen, kjo periudhe mund te zgjatet deri ne 60 dite ne varesi te natyres dhe kompleksitetit te kerkeses.

KAPITULLI III – OPERIMI

Kapitulli i Operimit, specifikon kushtet ne te cilat OSSH do te operoje me Sistemin e Shperndarjes.

III.1 PARASHIKIMI i KERKESES

- III.1.1 Me qellim qe OSSH-ja te operoje ne menyre efçente Sistemin e Shperndarjes dhe te realizoje siguri maksimale dhe Qendrueshmeri te Sistemit te Shperndarjes, nevojitet qe klientet apo Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes t'i sigurojne OSSH-ës informacion mbi ngarkesen dhe sasine e gjenerimit.
- III.1.2 Kapitulli i Operimit ne Kodin e Shperndarjes specifikon informacionin qe do t'i sigurohet OSSH-ës nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes ne menyre qe te plotesohen kerkesat e meposhtme:
- i. Informacioni qe do te sigurohet duhet ti mundesoje OSSH-ës ruajtjen e integritetit te Sistemit te Shperndarjes
 - ii. Te dhenat per kerkesen e Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes, konsistojne ne sasine ne MW dhe MWh te fuqise dhe energjise elektrike qe kerkoet ne Piken e Lidhjes. OSSH ne disa raste mund te kerkoje qe te dhenat e kerkeses te perfshijne dhe kerkesen per fuqi rreaktive ne MVAR.
 - iii. Rruget per sigurimin dhe konfirmimin e informacionit nga OSSH-ja perfshin ate me shkrim, si dhe çdo mjet tjeter te pershtatshem te transferimit elektronik qe e mundeson marresin te marre dhe te ruaj informacionin.
- III.1.3. Kerkesat e dispozitave te mesiperme aplikohen per te gjithë Perdoruesit Kryesore te Sistemit te Shperndarjes.

III.2 FLUKSI I INFORMACIONIT DHE KOORDINIMI

- III.2.1 OSSH-ja do te koordinoje informacionin per parashikimin e kerkeses per çdo pike lidhje me Sistemin e Transmetimit per te plotesuar kerkesat e Kodit te Rrjetit.
- III.2.2 Informacioni per Gjeneruesit e lidhur ne Sistemin e Shperndarjes qe nuk jane objekt i Dispecerimit Qendror do te sigurohet direkt per OSSH-ën. Njesite Gjeneruese te Dispeceruara ne Menyre Qendrore(nga Dispeçeria Qendrore e Sistemit Elektroenergjetik) do te plotesojne kerkesat e Kodit te Rrjetit te Transmetimit. Informacioni do te sigurohet direkt per Operatorin e Sistemit te Transmetimit.

III.3 TE DHENA PER PARASHIKIMIN E KERKESES

- III.3.1 Njesite Gjeneruese me fuqi te instaluar me te madhe se 1 MW dhe qe nuk jane objekt i dispecerimit qendror do t'i sigurojne OSSH-es informacion lidhur me prodhimin e tyre dhe nderprerjet e planifikuara per periudha te ardhshme specifike. Kjo do te sigurohet ne baze vjetore, kur kerkoet nga OSSH.

III.3.2 Informacioni i kerkuar jepet ne tabelen e meposhtme:

	Viti 1	Viti 2	Viti 3	Viti 4	Viti 5	Viti 6
Prodhimi maksimal i fuqise aktive MW (vjetor dhe orar)						
Prodhimi MWh						
Periudhat e planifikuara te nderprerjes.						
- koha e nisjes se nderprerjes						
- koha e perfundimit te nderprerjes.						

III.3.3 Perdoruesit Kryesore te Sistemit te Shperndarjes do t'i sigurojne OSSH-es informacion lidhur me kerkesen dhe nderprerjet e planifikuara per periudha te ardhshme specifike. Kjo do te sigurohet ne baze vjetore kur kerkohet nga OSSH-ja.

III.3.4 Informacioni i kerkuar jepet ne tabelen e meposhtme:

	Viti 1	Viti 2	Viti 3	Viti 4	Viti 5	Viti 6
Kerkesa maksimale per fuqi aktive MW						
Faktori i fuqise ($\cos \phi$)						
Kerkesa vjetore per energji aktive MWh						
Periudhat e planifikuara te nderprerjes						
- koha e nisjes se nderprerjes						
- koha e perfundimit te nderprerjes.						

III.4 PLANIFIKIMI OPERATIV

III.4.1 Pjese e ketij Kodi eshte dhe koordinimi i Nderprerjeve te Planifikuara te Centralit ose instalimeve te Perdoruesit qe ndikojne ne Operimin e Sistemit te Shperndarjes.

III.4.2 Kodi i Shperndarjes parashtron detyrimin e OSSH-es per te siguruar informacion per Operatorin e Sistemit te Transmetimit ne perputhje me Kodin e Rrjetit te Transmetimit dhe vendos procedura per te mundesuar mbledhjen e ketyre te dhenave nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes.

III.4.3 Kerkesat per sigurimin e informacionit te caktuara ne Kodin e Rrjetit te Transmetimit, qe do te sigurohen nga Operatori i Sistemit te Transmetimit, do te perbejne bazat e Planifikimit Operativ.

III.4.4 Objektivat e Planifikimit Operativ jane:

- i. Te vendose per teresine e rregullave kur nje Central Elektrik (i lidhur ne rrjetin e shperndarjes), do te nderprese punen e tij, te kerkuar nga vete gjeneruesi apo te kerkuar nga Sistemi i Shperndarjes
 - ii. Te specifikojte informacionin qe do te sigurohet nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per OSSH-en per ta lejuar ate te respektojte Kodin e Rrjetit te Transmetimit.
 - iii. Planifikimi Operativ aplikohet per te gjithë Perdoruesit Kryesor te Sistemit te Shperndarjes.
- III.4.5 Informacioni mbi Centralet e lidhura ne Sistemin e Shperndarjes, qe nuk jane objekt i dispecerimit qendror (perfshire Gjeneruesit me Ko-ogjenerim dhe me Vete-prodhim) do t'i sigurohet drejtperdrejt OSSH-es.
- III.4.6 Njesite Gjeneruese qe Dispecerohen nga Dispeceria Qendrore do te plotesojne kerkesat e Kodit te Rrjetit te Transmetimit. Informacioni do t'i sigurohet drejtperdrejt Operatorit te Sistemit te Dispecerimit te OST.
- III.4.7 Afatet kohore dhe te dhenat:
- i. Mbledhja e te dhenave dhe afatet kohore do te percaktohen nga OSSH-ja per çdo Perdorues te Sistemit te Shperndarjes.
 - ii. Informacioni mund te kerkohet per periudha kohore te ndryshme sic mund te percaktohet nga Operatori i Sistemit te Dispecerimit te OST ose nga nevojat e planifikimit te OSSH-es.

III.5 INFORMACIONI NGA GJENERUESIT E LIDHUR ME SISTEMIN E SHPERNDARJES

- III.5.1 Informacioni nga Centralet gjeneruese me te medha se 1 MW dhe qe nuk jane objekt i dispecerimit qendror do te perfshijne detaje te nderprerjeve te planifikuara per mirembajtje ose per qellime te tjera si dhe kohen e parashikuar te rikthimit ne sherbim. Gjeneruesi nuk do te sinkronizohet pa marre me pare lejen operuese nga OSSH pervecse kur eshte arritur me pare nje marreveshje me OSSH.

III.5.2 Informacion per Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes

- III.5.2.1 OSSH informon te gjithë Klientet ose Gjeneruesit qe mund te ndikohen nga nderprerjet e vecanta ne Sistemin e Shperndarjes, per datat dhe kohezgjatjen e nderprerjeve.
- III.5.2.2 Nese ka kundershime nga Perdoruesit ato do te merren ne konsiderate nga OSSH-ja, dhe nese eshte e mundur do te propozohen rregullime alternative.

III.6 KONTROLI I NGARKESES

- III.6.1.1 Kodi i Shperndarjes i lejon OSSH-es qe ne disa rrethana te caktuara si ne rast te defekteve dhe/ose problemeve te operimit (si p.sh. lidhur me Frekuencen e Sistemit, nivelet e Tensionit te Sistemit ose mbingarkesat termike te sistemit) ose te çdo pjese te Sistemit te Transmetimit ose Shperndarjes, te aplikojte reduktimet e ngarkeses.

- III.6.1.2 Procedurat per Kontrollin e Ngarkeses sigurojne minimizimin e veshtiresive te Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes dhe trajtimin e njejte te gjithe paleve te prekura. Termi Kontroll i Ngarkeses perdoret per te pershkruar secilen ose te gjitha keto menyra per arritjen e reduktimit te Kerkeses.
- III.6.1.3 Kodi i Shperndarjes percakton menytrat e meposhtme per reduktimin e Ngarkeses:
- i. Shkeputja automatike e ngarkeses nga ulja e frekuences
 - ii. Reduktimi manual i Ngarkeses se Perdorusit te Sistemit te Shperndarjes
 - iii. Reduktimi manual i Ngarkeses se Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, sipas udhezimeve te OST-es ose OSSH-es
 - iv. Shkeputja manuale e ngarkeses, ne rastet emergjente.
- III.6.1.4 Reduktimi i Ngarkeses nga OSSH-ja behet ne menyre qe praktikisht te mos diskriminohet asnje Perdorues i Sistemit te Shperndarjes (klient ose furnizues), si dhe te behen perpjekje te arsyeshme per te siguruar qe barra te ndahet ne menyre te drejte mes klienteve.
- III.6.1.5 OSSH-ja, sipas udhezimit te OST-es, per te arritur reduktimin e ngarkeses, qe do te shmange ose lehtësoje problemet e operimit ne Sistemin e Transmetimit dhe/ose Sistemin e Shperndarjes, duhet te operoje ne menyre qe te mos diskriminoje asnje Perdorues te saj.
- III.6.1.6 Implementimi i Kontrollit te ngarkeses nga OSSH-ja mund te ndikojë mbi gjithë Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes (Klientet e Furnizuesit) te lidhur me Sistemin e Shperndarjes dhe aty ku eshte e aplikueshme, duhet te reflektohet ne marreveshjen kontraktuale mes Furnizuesve dhe Klienteve te tyre.

III.6.2 Metodatat e Kontrollit te Ngarkeses

- III.6.2.1 Ngarkesa ne Sistemin e Shperndarjes mund te shkeputet automatikisht ne vende te zgjedhura ne perputhje me kerkesat e Kodit te Rrjetit te Transmetimit, ne rast te renies se menjehershme te frekuences. Nje marreveshje e tille do te koordinohet me kujdes si pjese e nje skeme te pergjithshme dhe mund te marre parasysh çdo kerkese operative ose ngarkese esenciale.
- III.6.2.2 Shkeputja automatike nepermjet releve te frekuences mund te perdoret per te shkeputur ne menyre jo diskriminuese ngarkesen ne menyre qe te mbahet frekuenca brenda kufijeve te pranueshem, ne menyre qe te shmangët nje kufizim i madh i ngarkeses ose eresim i plote (black-out).
- III.6.2.3 Reduktimi manual emergjent i ngarkeses mund te kryhet ne Sistemet e Shperndarjes per arsye te mungeses se furnizimit ose per arsye te tjera te percaktuara ne kete Kod Shperndarje.
- III.6.2.4 OST dhe OSSH mund te vendosin qe me pare per grafiket e reduktimit te ngarkeses dhe rradhen e sasine e ngarkeses qe do te ckycet.
- III.6.2.5 Grafiket e çkyqjes, te miratuar nga OST-ja duhet te jene ne dispozicion te çdo njesie operuese te OSSH-es qe kryen operimet e reduktimit te ngarkeses.

III.6.2.6 Ne rast te periudhave te gjata te mungeses se energjise elektrike mund te perdoren reduktime te njepasnjeshme te planfikuar te ngarkeses per ta ndare energjine e disponueshme mes Perdoruesve te prekur te Sistemit te Shperndarjes (Klienteve). Ne keto rrethana OSSH do te njoftoje 24 ore me pare, te gjithe Perdoruesit, nepermjet mjeteve te informimit publik per teritorin e nderprerjes si dhe per kohezgjatjen e saj.

III.6.3 Zbatimi i Kontrollit te Ngarkeses

III.6.3.1 Kur kontrolli i ngarkeses ushtrohet nga OSSH-ja per te ruajtur Sistemin e Shperndarjes, si dhe me kerkese te OST-es per te ruajtur te gjithe Sistemin Elektroenergjetik, OSSH-ja duhet t'i pergjigjet ketyre kerkesave menjehere, si dhe do te informoje Perdoruesit e tjere te Sistemit te Shperndarjes, 24 ore perpara.

III.6.4 Komunikimet operative dhe konsultimet

III.6.4.1 Kodi i Shperndarjes vendos kerkesat per shkembimin e informacionit lidhur me Operimin dhe/ose Ngjarjet ne Sistemin e Shperndarjes, ose Instalimin e çdo Perdoruesi te lidhur me Sistemin e Shperndarjes qe shkakton ndikim Operativ ne Sistemin e Shperndarjes ose ne Instalimet e Perdoruesve te tjere te Sistemit te Shperndarjes.

III.6.4.2 Kerkesat e Kodit te Shperndarjes per shkembimin e informacionit lidhur me operimin dhe/ose Ngjarjet ne Sistemin e Shperndarjes aplikohen per te gjithe Perdoruesit Kryesore te Sistemit te Shperndarjes.

III.6.4.3 OSSH dhe Perdoruesit Kryesore te lidhur me Sistemin e Shperndarjes do te caktojne persona dhe/ose vende kontakti dhe do te vendosin kanale komunikimi per shkembimin e nevojshem te informacionit te kerkuar.

III.6.4.4 Pajisjet SCADA mund te kerkohen te instalohen ne vendndodhjen e Perdoruesit Kryesor (sipas vleresimit te OSSH-es) per transmetimin e informacionit dhe te dhenave nga Perdoruesit te OSSH-ja ose OST-ja.

III.6.4.5 Informacioni mes OSSH-es dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes do te shkembet me kerkesen e arsyetuar te paleve. Kerkesa mund te jete ne perputhje me nje marreveshje te meparshme per shkembim informacioni per arsye te ndryshme. Kjo nuk ndalon shkembimin vullnetar te informacionit qe mund te mendohet si nje pjese e rendesishme per operimin e Sistemit te Shperndarjes ose Instalimet e Perdorueseve.

III.6.4.6 Ne rast te Veprimeve Operative ne Sistemin e Shperndarjes ose pas njoftimit per Veprim Operativ ne Sistemin e Transmetimit, qe sipas mendimit te OSSH-ës do te kete Efekt Operativ mbi Instalimin e Perdoruesit te lidhur me Sistemin e Shperndarjes, OSSH-ja do te njoftoje Perdoruesin nepermjet mjeteve te informimit publik 24 ore perpara.

III.7 MENAXHIMI I RRJETIT TE SHPERNDARJES NEPERMJET DISPEÇERISE

III.7.1 *Dispozita te Pergjitheshme*

- III.7.1.1 Menaxhimi i Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispecerise eshte nje aktivitet specifik ne fushen e Energjise Elektrike, i kryer nga njesi te specializuara (funksione/nivele te dispecerise) qe kane mardhenie hierarkike te autoriteteve ne pjesmarjen e tregut te Energjise Elektrike.
- III.7.1.2 Menaxhimi i Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispecerise, ka si kerkese, operimin ne kushtet e sigurise, cilesise dhe eficiences ekonomike, qe arrihet nepermjet operimit te bashkerenduar te instalimeve dhe komponenteve te pajisjeve te Sistemit te Shperndarjes qe kerkojne nje menaxhim unik.
- III.7.1.3 Menaxhimi i Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispecerise eshte unik dhe i organizuar ne menyre hierarkike, ne nivel qendror dhe lokal.
- III.7.1.4 Funkcionet kryesore te menaxhimit te Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispecerise jane:
- i. Perdorimi i planit operacional te Sistemit te Shperndarjes
 - ii. Menaxhimi operativ i Sistemit te Shperndarjes ne nivel lokal, konform rregullave per ndarjen e veprimeve operative te autoriteteve menaxhuese per instalimet.
- III.7.1.5 Menaxhimi nepermjet dispecerise eshte i bazuar ne rregullat specifik te organizimit dhe operimit qe aplikohen nga OST-ja, dhe qe duhet te zbatohen nga dispeçerite lokale dhe nga personeli i sherbimit operativ ne instalimet dhe objektet e Perdorueseve.
- III.7.1.6 Nivelet e menaxhimit te Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispecerise jane:
- i. Dispeçeria Qendrore e Sistemit Elektroenergjitik
 - ii. Dispeçerite lokale te OSSH-se
 - iii. Personeli i sherbimit operativ ne instalimet dhe objektet e Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes.
- [**Shenim:** Urdherat e leshuar nga OST-ja jane te detyrueshme per zbatim nga te gjitha Dispeçerite Lokale si dhe nga personeli i sherbimit operativ ne instalimet dhe objektet e Perdorueseve.]
- III.7.1.7 OSSH-ja do te kete Dispeçerite e veta lokale. Per kontrollimin dhe komandimin e rrjeteve te tensionit te mesem (MV) do te kete qendra kontrolli dhe komandimi lokale.
- III.7.1.8 Komandat operative per rrjetin e tensionit te mesem do te vendosen nga qendrat respektive duke marre ne konsiderate rendesine dhe specifikat e instalimeve, nivelin teknik dhe rregullat e sigurimit teknik.
- III.7.1.9 Niveli i menaxhimit nepermjet dispeçerise perfshin:
- i. Nje departament per komanden operative, me personel qe punon me turne, qe drejton ne kohe reale operimin e instalimeve, duke koordinuar rregjimet dhe manovrat.

- ii. Nje departament planifikimi operacional dhe programimi operativ, qe kryen planifikimin, operimin dhe analizat e operimit si, dhe perpunimin e te dhenave specifike.

III.7.1.10 Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes kane detyrimin e sigurimit te instalimeve te tyre me pajisje sipas standarteve ne fuqi dhe personel te afte per te kryer menaxhimin e Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispeçerise.

III.7.2 Nivelet e Dispeçerimit dhe Aktivitetet brenda OSSH-ës

III.7.2.1 OSSH-ja kryen aktivitetet per planifikimin operativ, menaxhimin operativ dhe aktivitetet specifike nepermjet nivelit te saj te menaxhimit ne Dispeçerite lokale respektive.

III.7.2.2 OSSH-ja ka detyrim te kryeje dispeçerimin e Sistemit te Shperndarjes ne menyre jo diskriminuese per te gjithë pjesmarresit ne tregun e Energjise Elektrike.

III.7.2.3 OSSH-ja kryen aktivitetet e meposhtme:

- i. Autorizon personelin per drejtimin operativ konform rregullave ne fuqi
- ii. Mbledh, rregjistron, arkivon te dhena statistikore rreth operimit te Sistemit te Shperndarjes, sipas rregullave ne fuqi
- iii. Siguron shkembimin e informacionit me Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes dhe pjesemarresit e tjere te Tregut te energjise elektrike
- iv. Bashkepunon me Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per zhvillimin e analizave studimore dhe operative
- v. Programon, zhvillon, rehabiliton dhe modernizon ne perputhje me Programin Vendas te Energjise, me parashikimet konsum/zhvillim, evoluimin teknologjik dhe normat ne fuqi, sistemet e veta te dispeçerimit, nen kushtet e pranueshme te efciences ekonomike dhe energjitike
- vi. Kordinon kryerjen dhe zhvillimin e nje sistemi DSM/SCADA ne nivelet e Sistemit te Shperndarjes me qellim qe te lejojne monitorimin dhe menaxhimin e Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispeçerise dhe:
 - a) zhvillon, modernizon dhe mbron sistemet e veta DSM/SCADA dhe sistemet e telekomunikacionit
 - b) u kerkon Perdorueseve te Sistemit te Shperndarjes te vendosin sistemet lokale SCADA ne perputhje me kerkesat e menaxhimit te Sistemit te Shperndarjes nepermjet dispeçerise
- vii. parandalon çrregullimet e tejzgjatura ne Sistemin e Shperndarjes dhe siguron zbatimin e normave te cilesise se sherbimit te Shperndarjes se energjise elektrike
- viii. Jep konsultime per problemet e menaxhimit nepermjet dispeçerise per nivelet e tjera te menaxhimit dhe palet e treta

III.8 PROGRAMIMI OPERACIONAL

III.8.1 Programimi operacional konsiston ne elementet e meposhtem :

- i. Lista e skemes normale te operimit.
- ii. Lista e aktiviteteve te shfrytezimit dhe te mirembajtjes per instalimet e Sistemit te Shperndarjes.
- iii. Lista e mbrojtjes dhe sistemeve automatike te Sistemit te Shperndarjes.
- iv. Lista e niveleve te tensionit ne Sistemin e Shperndarjes.
- v. Regjistrat, proceset dhe te dhenat arkivore te nevojshme te OSSH-es si dhe te dhenat e kerkuara per analizat dhe skedulimin e Sistemit te Shperndarjes.
- vi. Analizat dhe vertetimet e programeve te testeve me pajisjet e lidhura me Sistemin e Shperndarjes, ose qe kane influence ne operimin e tij ose ne operimin Sistemit Elektroenergjitik.
- vii. Programet e testeve qe ndikojne ne rrjetin 110kV te cilet duhen aprovuar nga OST

III.8.2 Programi i Skemave Normale te Operimit

III.8.2.1 OSSH-ja paraqet per miratim tek OST-ja çdo tre mujor skemen normale te operimit per Sistemin e Shperndarjes dhe skemen per lidhjen e njesive te dispeçerueshme te Sistemit te Shperndarjes. Propozimet e OSSH-es zbatohen vetem pas miratimit nga OST-ja.

III.8.2.2 Skema normale e operimit per sistemin e Shperndarjes analizohe bazuar ne llogaritjen verifikuese, referuar parametrave te meposhtem:

- i. Fluksit te fuqise duke respektuar kriterin e sigurise;
- ii. Niveleve te Tensionit;
- iii. Nivelit te rrymave te Lidhjes se shkurter;
- iv. Regjimit te neutrit
- v. Sigurise ne operim per automatizimin dhe mbrojtjen e sistemeve

III.8.3 Grafiku per Operimin dhe Mirembajtjen e Instalimeve te Sistemit te Shperndarjes

III.8.3.1 OSSH-ja pergatit dhe i transmeton OST-es per miratim grafikun vjetor, tre mujor dhe mujor per qarqet qe influencojne ne operimin e Sistemit Elektroenergjitik.

III.8.4 Menaxhimi Operativ i Sistemit te Shperndarjes

III.8.4.1 Menaxhimi operativ i Sistemit te Shperndarjes perfshin kryerjen e disa aktiviteteve specifike si me poshte:

- i. Mbikqyr operimin e Sistemit te Shperndarjes;
- ii. Drejton operimin e Sistemit te Shperndarjes;
- iii. Menaxhon njesite te cilat nuk jane nen komandimin operativ te OST-es
- iv. Menaxhon sistemet e mbrojtjes dhe automatizimit ne Sistemin e Shperndarjes

III.8.4.2 OSSH analizon operimin e Sistemit te Shperndarjes nga pikepamja e permbushjes se programit te operimit dhe mbikeqyrjes se performances dhe standarteve per sherbimin e shperndarjes se energjise elektrike.

III.8.5 Programi Operativ i Punes se Sistemit te Shperndarjes

III.8.5.1 Programi operativ i punes se Sistemit te Shperndarjes ka keto komponente si me poshte:

- i. Programimi i skemes se operimit;
- ii. Programimi i njesive qe lidhen me Sistemin e Shperndarjes.
- iii. Programimi i nivelit te tensionit;
- iv. Programimi i sistemit te mbrojtjes dhe automatikes

III.8.5.2 Programimi operativ i Sistemit te Shperndarjes kryhet ne perputhje me rregullat e ketij Kodi Shperndarje dhe normat perkatese qe jane aktualisht ne fuqi. Aktivitetet specifike te OSSH-es koordinohen me aktivitetet e Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, duke patur parasysh rregullat teknike ne fuqi dhe kontratat e nenshkruara. OSSH-ja ka te drejte te veproje menjehere, me kerkese te Dispeçerise Qendrore, per ckycjen e atyre instalimeve (impjanteve) elektrike qe fusin ne rrezik operimin e sigurte te Sistemit Elektroenergjitik si dhe furnizimin e konsumatoreve.

III.8.5.3 OSSH-es nuk i lejohet te modifikojë regjimin apo te axhustoje tarimet e sistemeve te automatikes dhe te mbrojtjes te vendosura nga OST-ja pa miratimin paraprak te saj.

III.8.6 Komandat e Operimit te Sistemit te Shperndarjes

III.8.6.1 OSSH-ja implementon programet e operimit qe jane ne perputhje me programimin e operimit ne regjimin normal te punes se Sistemit te Shperndarjes.

III.8.6.2 OSSH-ja mbikqyr operimin e Sistemit te Shperndarjes permes mbledhjes dhe marrjes te te dhenave te nevojshme referuar:

- i. Parametrave tipike te regjimit te operimit:
 - a) Frekuences
 - b) Tensionit ne nyjet e Sistemit te Shperndarjes
 - c) Fluksit te fuqise aktive dhe reaktive te elementeve te Sistemit te Shperndarjes
 - d) Fuqise aktive dhe reaktive te injektuar ne secilen pike lidhese te Sistemit te Shperndarjes
- ii. Konfigurimit te Sistemit te Shperndarjes
- iii. Tejkalimit te disa prej kufijeve te percaktuar te parametrave te operimit
- iv. Ngjarjeve te ndodhura ne Sistemin e Shperndarjes ose edhe te atyre qe priten te ndodhin

III.8.6.3 OSSH-ja mbikqyr Sistemin e Shperndarjes permes sistemit te saj te informacionit dhe telekomunikacionit, tipik per mbledhjen e te dhenave, perpunimin dhe transmetimin ne te njejten kohe dhe per komandat e nevojshme per menaxhimin e Sistemit te Shperndarjes. Dispeçeria Qendrore e OST-es ka autoritetin te jape urdhera konform Kodit te Rrjetit te Transmetimit dhe rregullave ne fuqi, per OSSH-en, nderkohe qe

OSSH-ja u jep urdhera Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, referuar regjimit te punes se pajisjeve dhe instalimeve te Sistemit te Shperndarjes.

- III.8.6.4 Urdherat e Dispeçerise Qendrore te OST-ës duhet te permbushen pa vonese, pervec rasteve kur eshte ne rrezik siguria e personelit dhe integriteti i pajisjeve. OSSH jep urdhera per koordinimin dhe manovrimin ne Sistemin e Shperndarjes sipas rregullave ne fuqi. Personeli i sherbimit operativ do te ekzekutoje manovrat sipas normave teknike specifike dhe rregullave te sigurise ne pune.
- III.8.6.5 OSSH-ja eshte e detyruar dhe e autorizuar te marre te gjitha masat e nevojshme per kufizimin e perhapjes se avarive dhe per te ruajtur operimin normal ne rast te nje gjendje te paqendrueshme operimi si pasoje e urdherave te dhena nga Dispeçeria Qendrore.
- III.8.6.6 Ne rrethana te operimit ne gjendje avarie, OSSH-ja ka te drejten te kufizojë konsumin duke bere çkyçje manuale, konform normave ne fuqi ose urdherave te Dispeçerise Qendrore, me qellim qe te ruaj ne gjendje normale operimi Sistemin Elektroenergjetik.

III.9 RAPORTIMI I NGJARJEVE

- III.9.1.1 Kodi i Shperndarjes vendos kerkesat per raportimin me shkrim te Ngjarjeve ne Sistemin e Shperndarjes.
- III.9.1.2 Informacioni mes OSSH-es dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes do te shkembet sipas kerkeses se arsyeshme te te dy paleve.
- III.9.1.3 Objektivi i ketij paragrafi eshte vendosja e dispozitave per informacion me te detajuar me shkrim mes OSSH-es dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes, perfshire dhe hetimin e perbashket te Incidenteve dhe te ngjarjeve te raportuara gojarisht. Kerkesat per raportim aplikohen per te gjitha Perdoruesit Kryesore te Sistemit te Shperndarjes. OSSH-ja dhe Perdoruesit Kryesore te Sistemit te Shperndarjes do te emerojne perfaqesues dhe do te vendosin kanale komunikimi per te siguruar komunikimin ndermjet tyre.
- III.9.1.4 Komunikimet, per aq sa eshte e mundur, do te jene direkte ne mes Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes te perfshire ne ngjarje dhe OSSH-es. Megjithate, kjo nuk pengon komunikimin me perfaqesuesit e caktuar nga Perdoruesi.
- III.9.1.5 OSSH-ja me Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes do te shkembeje raporte me shkrim ose ne forme elektronike, sipas rastit. Raporti do permbaje njoftimin me më shume detaje lidhur me Incidentin ose defektin, duke perfshire edhe informacionin qe eshte bere i njohur per Incidentin ose defektin pas njoftimit.

III.9.2 Hetimi i Perbashket

- III.9.2.1 Aty ku eshte deklaruar nje Incident ose defekt dhe eshte paraqitur nje raport, OSSH-ja ose Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes mund te kerkojne me shkrim qe te kryhet nje hetim i perbashket. Nje grupi hetimi do te jete i nevojshem per incidentin ose defektin qe do hetohet dhe do vendoset nga gjitha palet e perfshira.

III.9.2.2 Nje hetim i perbashket do te zhvillohet nga gjithë palet e prekura qe bien dakord. Forma, rregullat, procedurat dhe te gjitha çeshtjet lidhur me hetimin e perbashket do te vendosen ne mareveshjen e hetimit te perbashket. Ne mungese te marreveshjes hetimi i perbashket nuk do te zhvillohet, por do te zhvillohet hetimi nga organet e ngarkuara nga ligji.

III.9.2.3 Çeshtjet ne raportin e shkruar per incidentin e rendesishem duhet te perfshijne:

- i. Daten dhe oren e Incidentit te Rendesishem;
- ii. Vendin;
- iii. Pajisjet e perfshira;
- iv. Pershkrimin e shkurter te Incidentit, demet e shkaktuara;
- v. Detaje te çdo Kontrolli te ndermarre;
- vi. Konkluzione dhe rekomandime nese aplikohen;
- vii. Kohezgjatja e incidentit;
- viii. Data e parashikuar dhe koha e rikthimit ne sherbim normal

III.9.2.4 Ceshtjet ne raportin e shkruar per incidentin e rendesishem duhet te perfshijne per Gjeneruesin e lidhur ne Sistemin e Shperndarjes:

- i. Periudhen e nderprerjes se gjenerimit.
- ii. Perfomancen MW dhe MVAR
- iii. Daten e parashikuar dhe rikthimin ne sherbim normal

III.9.3 Testet e Sistemit te Shperndarjes

III.9.3.1 Kodi i Shperndarjes cakton pergjegjesite dhe procedurat per rregullimin dhe kryerjen e Testeve te Sistemit te Shperndarjes. Testet e Sistemit te Shperndarjes jane ato teste qe perfshijne aplikimin e simuluar ose te kontrolluar te kushteve te pazakonta ose ekstreme ne Sistemin e Shperndarjes, por nuk perfshijne testet e komisionimit ose rikomisionimit ose çdo test tjeter te nje natyre me te vogel.

III.9.4.1 **Objektivat e kerkesave te Kodit te Shperndarjes jane:**

- i. Te sigurojne qe procedurat per rregullimin dhe kryerjen e testeve te Sistemit nuk kercejne sigurine e personelit ose publikut te gjere dhe perbejne kercejn minimal per sigurine e furnizimit, integritetin e Centraleve ose Pajisjeve Elektroenergjitike dhe nuk jane ne disavantazh per OSSH-en dhe Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes
- ii. Te vendose procedurat qe do ndiqen per te caktuar dhe raportuar Testet e Sistemit te Shperndarjes

III.9.4.2 Kerkesat aplikohen per te gjithë Perdoruesit kryesore te Sistemit te Shperndarjes.

III.9.4.3 Nese Testi i Sistemit propozohet nga OSSH-ja ose Perdoruesi i lidhur me Sistemin e Shperndarjes dhe ai ndikon ose mund te ndikoje mbi Sistemin e Transmetimit, atehere do te aplikohen dispozitat e Kodit te Rrjetit te Transmetimit.

III.9.4.4 Kur OSSH ose Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes synon te ndermarre nje Test te Sistemit qe mund te kete efekt te rendesishem ne Sistemet e tjere, zakonisht duhet t'i jepet njoftim gjashte muaj me pare nga personi qe propozon testing, OSSH-ës dhe

atyre Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes qe mund te ndikohen nga nje Test i tille i Sistemit te Shperndarjes.

- III.9.4.5 Propozimi do te jete me shkrim dhe do te permbaje detajet mbi natyren dhe qellimin e testit te propozuar dhe do te tregojte nivelin dhe situaten e instalimit ose Pajisjes se perfshire. Nese informacioni i dhene ne njoftimin e propozimit konsiderohet i pamjaftueshem nga OSSH-ja, atehere OSSH-ja do te kontaktoje personin qe propozon Testin me nje kerkese me shkrim per informacion te metejshem qe do te sigurohet sa me shpejt te jete praktikisht e mundur.
- III.9.4.6 Nese OSSH deshiron te ndermarre nje test te Sistemit te Perdoruesit , OSSH-ja do te paraqese nje kerkese per ate test tek Perdoruesi respektiv. OSSH-ja do te koordinoje testin e Sistemit te Shperndarjes ose te Perdoruesit, duke perdorur informacionin qe i eshte dhene dhe do te identifikojte se cilet Perdorues mund te ndikohen nga testi i propozuar i Sistemit. Pas marrjes se propozimit per testin, OSSH do te vleresoje ndikimin e testit, dhe do te diskutoje propozimet me Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes te identifikuar si te mundeshem per tu prekur.
- III.9.4.7 Brenda nje muaji nga marrja e propozimit per testin e Sistemit, OSSH do t'i paraqese nje raport personit qe propozon testin, qe do te permbaje:
- i. propozimin per kryerjen e testit;
 - ii. menyren me te cilen do te monitorohet;
 - iii. ndarjen e kostove mes paleve te prekura;
 - iv. parimin e pergjithshem sipas te cilit personi qe propozon testin do te perballoje kostot;
 - v. çeshtje te tjera qe OSSH i konsideron te pershtatshme; te permbledhe proceduren qe do te ndiqet dhe programin e propozuar per testin dhe keshilla per kostot
- III.9.4.8 Raporti i propozimit do t'u paraqitet gjithe atyre qe kane marre njoftim. Nese raporti i propozimit te rene dakord mes OSSH-se dhe personit qe propozon testin miratohet nga gjithe marresit, testi mund te vazhdoje.
- III.9.4.9 Te pakten nje muaj para dates se testit te propozuar te Sistemit, OSSH-ja do t'u paraqese gjithe marresve te njoftimit per propozim nje program te quajtur programi i testit perfundimtar, qe tregon afatet e propozuara, nje liste te stafit te perfshire ne kryerjen e testit dhe pergjigjet per sigurine e vendit, si dhe çeshtje te tjera qe OSSH i konsideron te nevojshme. Programi perfundimtar i testit do te detyroje gjithe pjesemarresit qe te veprojne ne perputhje me masat qe permbahen ne program lidhur me testin e propozuar te Sistemit.
- III.9.4.10 Ne perfundim te testit te Sistemit, personi qe propozon testin do te pergjigjet per pergatitjen e nje raporti me shkrim per testin qe do t'ja paraqese OSSH-es.
- III.9.4.11 Raporti perfundimtar do te perfshije nje pershkrim te Centralit dhe/ose instalimit te testuar se bashku me rezultatet, konkluzionet dhe rekomandimet perkatese. Rezultatet e testeve do t'u raportohen paleve perkatese duke marre parasysh çeshtjet e konfidencialitetit. Gjithe procedurat e testit te sistemit do te respektojne legjislacionin ne fuqi.

III.9.5 Monitorimi i Sistemit te Shperndarjes dhe shqyrtimi i instalimeve te Perdoruesve

- III.9.5.1 Me qellim qe te ushtroje pergjegjesite e veta lidhur me sigurine dhe operimin ekonomik te Sistemit te Shperndarjes dhe ne perputhje me kushtet e licences, OSSH-ja organizon dhe kryen monitorimin dhe testimin e Centraleve ose instalimeve elektrike te Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes.
- III.9.5.2 Objektivi i ketij seksioni eshte specifikimi i kerkesave te OSSH-ës per te testuar dhe/ose monitoruar Sistemin e Shperndarjes per te siguruar qe Perdoruesit nuk operojne jashte parametrave teknike te kerkuar nga Kodi i Shperndarjes. Kerkesat aplikohen per te gjithë Perdoruesit kryesor te Sistemit te Shperndarjes. Periodikisht OSSH do te percaktoje nevojën per te testuar dhe monitoruar cilesine e furnizimit ne pika te ndryshme te Sistemit te Shperndarjes. Kerkesat per testim specifik dhe/ose monitorim mund te nisen nga marrja e ankesave specifike per cilesine e furnizimit ne Sistemin e Shperndarjes. Kur kerkohej testimi ose monitorimi ne Piken e Lidhjes me nje Perdorues te Sistemit te Shperndarjes, OSSH do te njoftoje Perdoruesin e perfshire, dhe do te bejne te disponueshme rezultatet e ketyre testeve per Perdoruesin, si dhe rekomandimet perkatese.
- III.9.5.3 Nese zbulohet se nje Perdorues operon jashte kufijeve teknik te specifikuar ne Kodin e Shperndarjes, atehere Perdoruesi ose do te normalizojë situaten ose do te ckyce menjehere pajisjen qe shkakton probleme me instalimet e tije elektrike te lidhura ne Sistemin e Shperndarjes ose ckycjen do ta kryej brenda kohës per te cilen eshte rene dakord me OSSH-en.
- III.9.5.4 Paaftesia e vazhdueshme per te normalizuar situaten do te rezultojë me ckycjen e Perdoruesit sipas Marreveshjes se Lidhjes. Here pas here OSSH-ja do te monitorojë efektet e Perdoruesve te saj mbi Sistemin e Shperndarjes. Monitorimi normalisht do te lidhet me:
- i. Sasine e Energjise Elektrike Aktive;
 - ii. Energjine Elektrike Reaktive ose luhatjet;
 - iii. Harmonikat e transferuara pergjate Pikes se Lidhjes.
 - iv. Kur Perdoruesi eksporton ose importon Energji Elektrike Aktive ose Reaktive me teper nga sa eshte percaktuar ne Marreveshjen e Lidhjes, ose shkakton shqetesime, OSSH-ja do te njoftojë Perdoruesin per kete situatë. Perdoruesi eshte i detyruar te kufizojë transmetimin e energjise elektrike brenda parametrave te percaktuar ne Marreveshjen e Lidhjes dhe do te zbatojë dispozitat e Rregullave te Tregut dhe akteve ligjore te tjera ne fuqi.
 - v. Here pas here OSSH mund te kontrollojë qe Perdoruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes te plotesojne kerkesat e vendosura per mbrojtjen dhe pajisjet e mbrojtjes

III.10 KOORDINIMI I SIGURISE

- III.10.1 Kodi i Shperndarjes specifikon kriteret e Menaxhimit te Sistemit te Shperndarjes nga pikpamja e sigurise, qe do te aplikohen nga OSSH-ja per te plotesuar kerkesat ligjore, kushtet dhe detyrimet e Licences se Shperndarjes.
- III.10.2 Kritere dhe standarte te ngjashme te Menaxhimit te Sigurte te Sistemit do te aplikohen gjithashtu edhe nga Perdorues te tjere te Sistemit te Shperndarjes kur

- kryejne pune ose teste per shkembimet operative me OSSH-en. Koordinimi i sigurise specifikon kriteret e menaxhimit te sigurte qe do te aplikohen per sigurine e personave qe punojne ne Sistemin e Shperndarjes ose ne kufijte operative dhe pronesor te tij me Perdoruesit. Koordinimi i sigurise specifikon gjithashtu kriteret e Menaxhimit te Sigurte qe aplikohen per OSSH-en dhe Perdoruesit kryesore te Sistemit te Shperndarjes.
- III.10.3 Parimet e Menaxhimit te Sigurte (Sistem i Menaxhimit te Sigurte) dhe procedurat per te siguruar shendetin dhe sigurine e gjithe personelit do te specifikohen nga OSSH-ja dhe Perdoruesit respektive qe lidhen me të, konform legjislacionit ne fuqi.
- III.10.4 Ne mes OSSH-es dhe Perdorueseve do te kete marreveshje te perbashketa per te percaktuar se cili Sistem i Menaxhimit te Sigurise(Rregullorja e Shfrytezimit) do te perdoret per vendet ose vendndodhjet ku ekziston nje kufi operativ dhe do te mbahet dokumentacioni i duhur per masat e sigurise. Personeli qe ben kontrollin, operimin, punen ose testimin e vendeve ose Pajisjeve te Perdorueseve qe jane te lidhur me Sistemin e Shperndarjes, do te kete autorizim me shkrim nga OSSH-ja. Ne mes OSSH-es dhe Perdoruesve do te behen marreveshje te perbashketa qe specifikojne pergjegjesite per pajisjet e sistemit ose te kontrollit dhe qe vertetojne se vetem njera nga palet eshte pergjegjese ne çdo moment, per çdo ceshtje lidhur me vendin ose pajisjen.
- III.10.5 Ne çdo moment, OSSH dhe Perdoruesit kryesore do te caktojne nje person ose disa persona pergjegjes per koordinimin e sigurise ne sistemet respektive. OSSH dhe cdo Perdorues Kryesor do te mbajne nje sistem te pershtatshem dokumentacioni qe regjistron gjithe ngjarjet e rëndësishme operuese qe kane ndodhur ne Sistemin e Shperndarjes ose Sistemet e tjere te lidhur me te dhe koordinimin e masave te rëndësishme te sigurise ne pune. OSSH dhe Perdoruesit do te shkembejne skemat elektrike qe japin informacion te mjaftueshem per kryerjen e detyrave nga personeli i kontrollit.
- III.10.6 Procedura e meposhtme vendos kerkesat baze te sigurise per shkembimet ndermjet Perdorueseve dhe OSSH-es. Keto procedura jane te nevojshme per sigurine e gjithe atyre qe mund te punojne ne te dy anet e kufirit ose ne kufirin ndares ndermjet OSSH-es dhe Perdoruesve. Per punen e sigurte dhe procedurat e komunikimit do te jene te disponueshme rregulla te shkruara qe do te perdoren nga gjithe personat qe mund dhe duhet te punojne ose te perdorin facilitetet ne keta kufij ndares.
- III.10.7 Pajisjet elektrike te lidhura ne te dyja anet e kufijve ndares dhe pajisjet ndares do te jene nen kontrollin e nje personi te caktuar ne çdo ane. Per te lejuar kryerjen e punes ne menyre te sigurte ne te dyja anet e kufirit, do te sigurohen mjete te pershtatshme izolimi sipas rregullave ne fuqi. Krahas kesaj per te parandaluar rreziket e mundeshme dhe per te kryer punimet ne kushte te sigurta te behet tokezimi mbrojtës ne te dy anet e kufirit ndares.
- III.10.8 Per te gjitha pajisjet elektrike qe ndodhen afer njera – tjetres, puna e te cilave behet ne rrethana qe mund te shkaktojne rrezik, te sigurohen hapësira te pershtatshme pune, mjete te pershtatshme aksesit dhe aty ku eshte e nevojshme nje ndricim i pershtatshem. Gjithe pajisjet elektrike te identifikohen ne menyre te pershtatshme kur eshte e nevojshme per te parandaluar nderhyrje te gabuara.

- III.10.9 Instalimet elektrike dhe pajisjet duhet te plotesojne kerkesat ligjore ne fuqi..
- III.10.10 Operimi dhe Mirembajtja e pajisjeve te Perdoruesve do te kryhet vetem nga personat e autorizuar. Para komisionimit te objektit, OSSH do te vendose procedurat e operimit. Informacioni per operimin dhe/ose tokezimin e pajisjeve elektrike te Perdoruesve do te paraqitet qarte ne kabinen e transformacionit Tension i Mesem/Tension i Ulet te Perdoruesve. Rregullat e Sigurise detajojne procedurat e sigurise dhe kerkesat e sigurimit teknik qe do te respektohen nga gjithe personeli qe punon ne Sistemin e Shperndarjes.

III.11 SIGURIA E FURNIZIMIT DHE STANDARTET E PERFORMANCES PER SHERBIMIN E SHPERNDARJES SE ENERGIJISE ELEKTRIKE

III.11.1 Fusha e Aplikimit

- III.11.1.1 Per zbatimin e standarteve te performances te sherbimit te Shperndarjes se Energjise Elektrike, jane vendosur treguesit dhe nivelet e performances lidhur me:
- i. Lidhjen e Perdoruesve ne Sistemin e Shperndarjes.
 - ii. Sigurimin, si te vazhdimesise se furnizimit, ashtu dhe te cilesise se Energjise Elektrike te shperndare.
 - iii. Nderprerjet e programuara, si pasoje e punimeve te programuara te mirembajtjes dhe riparimit.
 - iv. Nderprerjet e pa-programuara si pasoje e avarive dhe defekteve te ndryshme.
 - v. Zgjidhjen e ankesave te Perdoruesve ne lidhje me cilesine e Energjise Elektrike.
 - vi. Zgjidhjen e ankesave te perdoruesve per probleme te tjera ne pergjithesi.
- III.11.1.2 Keto standarte do te aplikohen per marredheniet ndermjet OSSH-es dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes kur ato:
- i. Kane instalime ne tensionin nominal alternativ, ne kufijte 0.4 kV deri 110 kV dhe frekuence 50 Hz.
 - ii. Nuk shkaktojne çrregullime ne furnizimin e Perdoruesve te tjere te Sistemit te Shperndarjes nepermjet regjimit te tyre te punes.
 - iii. Jane brenda fuqise maksimale, dhe kushteve te tjera teknike parashikuara ne kontraten e miratuar.
- III.11.1.3 Keto standarte nuk do te aplikohen ne rastet e:
- i. Forcave madhore.
 - ii. Operimit (punes) jo-normal te Sistemit te Shperndarjes, te percakuar nga OSSH-ja.
 - iii. Ndodhive aksidentale te shkaktuara nga palet e treta.

III.11.2 Atributet dhe Kompetencat

- III.11.2.1 Per respektimin e standarteve te performances, OSSH duhet te siguroje:
- i. Strukture te afte per zgjidhje te ankesave dhe peticioneve te Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes sipas ketij Kodi Shperndarje dhe Legjislacionit ne fuqi.

- ii. Evidenca te aplikimeve per lidhjet ne rrjet dhe njoftimet e leshuara per pranimin teknik te lidhjes.
- iii. Evidence te rezultateve te aktivitetit qe ka te beje me cilesine e Energjise Elektrike te shperndare tek klientet dhe Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes.
- iv. Planifikim te punimeve te programuara per mirembajtje dhe riparime.
- v. Vazhdimesi te sherbimeve te shperndarjes, te kryera per Perdoruesit

III.11.3 Treguesi i Performances per Aktivitetin e Shperndarjes se Energjise Elektrike

III.11.3.1 Pergjegjesia e OSSH, ne lidhje me furnizimin e Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes me Energji Elektrike, perfundon ne piken ndarese kufitare te instalimeve ndermjet paleve, siç specifikohet ne kontraten per sherbimin e shperndarjes. Vendi dhe numri i pikave ndarese propozohet nga OSSH dhe vendoset me marreveshje te ndersjellte me Perdoruesin e Sistemit te Shperndarjes.

Treguesit e performances miratohen nga ERE-ja.

III.11.4 Nderprerjet e Furnizimit me Energji Elektrike - Nderprerjet Aksidentale

III.11.4.1 OSSH ka per detyre te rivendose furnizimin, sa me shpejt qe te jete e mundur, per Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes, te demtuar nga ndodhite aksidentale, te cilat kane pasur si rezultat nderprerjen e furnizimit me energji elektrike. OSSH regjistron te gjitha ankesat, ndersa ankuesi duhet te informohet per numrin e regjistrimit dhe te informohet per zgjidhjen e ankeses brenda afateve ligjore. Çdo ankese duhet t'i referohet ketij numri te regjistruar.

III.11.4.2 OSSH ka per detyre te informoje ankuesit per kohezgjatjen e perafert deri ne rifillimin e furnizimit. OSSH duhet te siguroje mberritjen e ekipit te nderhyrjes, ne minimumin e mundshem te kohes, qe nga momenti i njoftimit te nderprerjes, dhe ta elimininojne ate sa me shpejt qe te jete e mundur.

3.11.5 Siguria e Furnizimit

III.11.5.1 OSSH ndermerr veprime te arsyeshme per te ruajtur sigurine e furnizimit nga Sistemi i Shperndarjes per Perdoruesit e vet. Furnizimi nuk mund te jete i siguruar , perderisa kemi defekte, nderprerje te planifikuara per mirembajtje dhe nderprerje per realizimin e punimeve te reja, si dhe rrethana te tjera qe jane jashte kontrollit te OSSH dhe mund te shkaktojne nderprerje. Ne raste te tilla OSSH ka per detyre te ndermare veprimet e duhura per te rinisur furnizimin sa me shpejt qe te jete e mundur.

III.11.5.2 Llojet e nderprerjeve jane.:

- i. **Nderprerjet si rezultat i defekteve:** OSSH ndermer veprimet e duhura per te rifilluar sa me shpejte furnizimin me energji elektrike te klienteve te vet sipas paragrafeve te ketij Kodi Shperndarje. Ne rrethana te veçanta kohezgjatja e nderprerjeve mund te jete e madhe dhe ne keto raste OSSH informon Perdoruesit per progresin e bere.
- ii. **Nderprerjet e planifikuara:** OSSH ka per detyre te njoftoje nderprerje te energjise elektrike per mirembajtjet dhe riparimet e programuara. OSSH e ben njoftimin me

mjetet e informimit publik, dhe deklaracion madhesine e zones se prekur, te pakten 24 ore perpara, duke treguar gjithashtu edhe kohezgjatjen e nderprerjes. Nderprerjet e programuara, te cilat nuk jane njoftuar me pare, mund te ankohen nga Perdoruesi (konsumatori) i Sistemit te Shperndarjes.

- iii. **Kufizimet e Furnizimit:** Ne disa rrethana specifike, mund te jete e nevojshme tu kerkohet perdoruesve nga ana e OSSH-es te reduktojne ngarkesen e tyre ose te perdorin burimet rezerve te furnizimit atje ku eshte e mundur. Ne keto situata OSSH ka per detyre te beje te gjitha perpjekjet per te ruajtur furnizimin me energji elektrike. Gjithashtu lajmeron Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes, ne zonat e prekura, per shkurtimet e furnizimit, 24 ore perpara.

III.11.5.3 OSSH mund ti zgjidhe (çkyçe) Perdoruesit nga Sistemi i Shperndarjes ne disa rrethana, te cilat cilesohen si me poshte:

- i. Kur instalimet e Perdorueseve ose perdorimi i energjise elektrike pengon operimin e pranueshem te Sistemit te Shperndarjes, te Transmetimit ose krijon shqetesime per Perdoruesit e tjere te Sistemit te Shperndarjes.
- ii. Kur OSSH veren qe instalimet e Perdoruesit jane jashte kushteve te sigurimit teknik.
- iii. Kur riparon, zevendeson ose miremban Sistemin e Shperndarjes dhe kerkohet çkycja e pikes se lidhjes me klientet apo Perdoruesin.
- iv. Kur nje Perdorues i Sistemit te Shperndarjes furnizon me energji elektrike nje pale tjetere.
- v. Edhe ne çdo rrethane tjetere ne te cilen çkyçja eshte e nevojshme ose i duhur per ti bere te mundur OSSH te zbatoje Kodin e Shperndarjes dhe/ose te operoje Sistemin e Shperndarjes ne perputhje me rregullat, direktivat, normat, rregulloret dhe ligjet ne fuqi

III.11.6 Treguesit e Rezultateve te Performancs Vjetore

III.11.6.1 Treguesit e rezultateve vjetore te performances se Sistemit te Shperndarjes konsistojne ne:

- i. Numrin e nderprerjeve te programuara sipas niveleve te tensioneve;
- ii. Kohezgjatjen e nderprerjeve te programuara sipas niveleve te tensionit;
- iii. Numrin e Perdorueseve te prekur nga nderprerje te tilla ne afate kohore sipas niveleve te tensionit dhe sipas kategorise te konsumatoreve;
- iv. Numrin e defekteve avarive;
- v. Kohezgjatja e nderprerjeve nga defektet dhe avarite sipas niveleve te tensionit
- vi. Treguesit e mesiperme do te raportohen ne ERE brenda muajit janar per vitin paraardhes.

III.11.6.2 Kur ka ankime me shkrim nga Perdoruesi lidhur me nivelin e tensionit, OSSH do te verifikojte kete parameter ne piken kufitare me Perdoruesin e Sistemit te Shperndarjes, do ta analizojte fenomenin dhe do te marre masat e nevojshme per permiresimin e gjendjes. OSSH informon Perdoruesin rreth rezultateve te analizes dhe veprimeve te marra per normalizimin e gjendjes. Afati standart per pergjigje ndaj ankimeve eshte 15 dite kalendarike.

III.11.6.3 Çdo ankimi do t'i jepet nje numer regjistrimi, ndersa ankimuesi do te njoftohet per kete numer. Çdo ankim i mevonshem do t'i referohet ketij numri te regjistruar.

III.11.7 Treguesit Vjetor te Performances Sipas Niveleve te Tensionit

III.11.7.1 Treguesit Vjetor te Performances Sipas Niveleve te Tensionit ne Sistemin e Shperndarjes konsistojne ne :

- i. Numrin e ankimeve per nivelet e tensionit
- ii. Numrin e ankimeve te cilave i eshte dhene nje pergjigje
- iii. Numrin e ankimeve per te cilat eshte normalizuar gjendja
- iv. Numrin e ankimeve te cilave nuk i eshte dhene nje pergjigje

III.11.8 Treguesit Vjetor Lidhur me Ankimet e Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes

III.11.8.1 Treguesit Vjetor te Performances ne Sistemin e Shperndarjes sipas ankesave te Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes:

- i. Numrin e ankimeve me shkrim.
- ii. Numrin e ankimeve te specifikuara, te cilave i eshte dhene nje pergjigje.
- iii. Numrin e ankimeve te specifikuara, te cilave nuk i eshte dhene nje pergjigje
- iv. Numrin e ankimeve qe i eshte dhene zgjidhje

III.11.8.2 OSSH eshte e detyruar t'i pergjigjet (ose duke e zgjidhur ankimin ose duke i dhene pergjigje me shkrim) te gjithe ankimeve te adresuara me shkrim nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes. Afati maksimal per t'ju pergjigjur ankimeve, pervec atij te specifikuar ne kete dokument, eshte 30 dite kalendarike.

III.11.8.3 Çdo ankim do te kete nje numer te regjistruar, qe do t'i komunikohet reklamuesit. Çdo reklamim i mevonshem do t'i referohet numrit te regjistruar.

III.11.9 Monitorimi dhe Regjistrimi i Treguesve te Performances

III.11.9.1 Per regjistrimin e ankimeve, te bera nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes, OSSH do te organizoje:

- i. Nje qender per marredheniet me Perdoruesit, per çdo seksion te njesive territoriale per regjistrimin e ankimeve;
- ii. Nje sherbim telefonik, numri i te cilit te shenohet ne fature;
- iii. Nje sektor te specializuar per analizen e ankimeve

III.11.9.2 Per treguesit e tjere, te performances, OSSH do te garantoje ndjekjen e tyre nepermjet sektoreve te specializuar.

III.11.10 Tabela e Treguesve te Performances eshte ne Shtojcen A

KAPITULLI IV – LIDHJA

Kapitulli i Lidhjeve, specifikon kushtet, kriteret dhe afatet kohore qe duhet te plotesojne Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per tu lidhur, ose per te modifikuar lidhjet e tyre ekzistuese ne Sistemin e Shperndarjes.

IV.1 QELLIMI

IV.1.1 Qellimi i ketij paragrafi eshte qe te permbushe objektivat e meposhtme:

- i. Gjithe Perdoruesit ekzistues te Sistemit te Shperndarjes ose ata te Perspektives trajtohen ne menyre te barabarte.
- ii. Çdo Lidhje e Re nuk duhet te shkaktoje ndonje efekt negativ tek Perdoruesit egzistues, ose nje Lidhje e Re nuk duhet te ndikohet nga efektet negative te Perdoruesve egzistues.
- iii. Te ndihmoje Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes qe te zbatojne detyrimet e tyre dhe te sigurojne operim dhe mirembajtje me cilesi te larte te instalimeve te tyre.
- iv. Te specifikojte qarte dhe ne nje format standart, detyrimet dhe pergjegjesite per te gjithë Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes, per çdo vend ku behet/modifikohet nje Lidhje.

IV.2 PROCEDURA E APLIKIMIT PER LIDHJE

IV.2.0.1 Çdo Perdorues i Sistemit te Shperndarjes qe kerkon te realizoje lidhje te reja ose te modifikojte lidhjet egzistuese, te Lidhjes ne sistemin e Shperndarjes dhe/ose perdorimin e tij, duhet te ndjeke procedurat e vendosura ne kete kapitull.

IV.2.0.2 OSSH do te ndjeke procedurat dhe afatet kohore te specifikuara ne kete Kod Shperndarje ne procesin e aplikimit, modifikimit, pranimit ose mos pranimit te nje kerkese.

IV.2.1 Aplikimi per Lidhje

IV.2.1.1 Çdo Perdorues i Sistemit te Shperndarjes qe kerkon te perdore Sistemin e Shperndarjes mund te paraqese nje Aplikim per Lidhje ne OSSH, ne formatin e hartuar nga OSSH dhe miratuar nga ERE-ja.

IV.2.1.1 Kerkesa e aplikimit duhet te permbaje, te pakten, informacionin e meposhtem:

- i. Emrin, adresen, numrin e telefonit/faxit/E-mail te aplikantit.
- ii. Qellimin e lidhjes (njesi gjenerimi, instalim shperndarje, instalim ngarkese, etj.)
- iii. Angazhimin me shkrim te aplikantit per te zbatuar Kodin e Shperndarjes.
- iv. Dokumentacionin qe i bashkangjitet aplikimit sipas specifikimeve te paragrafeve te meposhtme

IV.2.2 Informacioni Specifik i Kerkuar per t'u Lidhur me Rrjetin e Shperndarjes ne Tension te Ulet

IV.2.2.1 Per lidhje ne tension te ulet OSSH kerkon informacionin e meposhtem:

- i. Emrin e objektit (vendi i konsumit);
- ii. Vendosjen (Percaktimi/Vendndodhja) e objektit, adresen. Bashkengjitjen e nje harte te vendndodhjes ne zonen respektive nese kerkohet nga OSSH.
- iii. Specifiken e aktivitetit (per veprimtari prodhimi, tregtimi, sherbimi, etj.)
- iv. Llojin e lidhjes se kerkuar (nje fazore ose tre fazore);
- v. Fuqine e instaluar dhe fuqine e kerkuar ne KW;
- vi. Projektin elektrik te instalimeve te objektit apo Perdoruesit te hartuar nga Inxhinier elektrik i Licensuar;
- vii. Deklarate mbi konformitetin e instalimeve te brendeshme te Perdoruesit me standartet dhe kushtet teknike.
- viii. Deklarate mbi konformitetin e instalimit ne perputhje me rregullat e sigurimit teknik, leshuar nga Inspektoriati i Sigurimit Teknik dhe Mbrojtjes ne Pune.
- ix. Kerkesat per KW ose kVA maksimale;
- x. Kerkesen vjetore per Energji Elektrike ne KWh kur kerkohet nga OSSH;
- xi. Tipin dhe ngarkesen elektrike te pajisjes qe do lidhet, (si numri dhe fuqia e motoreve, ndricimi, etj.)
- xii. Faktorin mesatar te fuqise, me te cilin do te punoje konsumatori ($\cos\phi$);
- xiii. Daten kur kerkohet lidhja

IV.2.2.1 Nese vleresimi paraprak i ketyre te dhenave konsiderohet i pamjaftueshem, OSSH ka te drejte te kerkoje te dhena shtese nga ana e aplikuesit.

IV.2.3 Infrmacioni Specifik i Kerkuar per t'u Lidhur me Rrjetin e Shperndarjes ne Tension te Mesem

IV.2.3.1 Per lidhje ne tension te Mesem do te te kerkohet informacioni i meposhtem:

- i. Emri i objektit (vendi i konsumit);
- ii. Vendosja (Percaktimi/Vendndodhja) e objektit, adresa. Bashkengjitur nje skeme me vendndodhjen ne zonen respektive nese kerkohet nga OSSH;
- iii. Specifika e aktivitetit (per veprimtari prodhimi, sherbimi, etj. si dhe menyra e punes, numri i turneve, ditet e punes ne jave etj.);
- iv. Fuqia e instaluar dhe e kerkuar ne MW;
- v. Grafiku i Ngarkeses;
- vi. Faktori mesatar i fuqise me te cilin do te punoje konsumatori ($\cos\phi$);
- vii. Projekti elektrik i instalimeve te Perdoruesit i hartuar nga Inxhinier elektrik i Licensuar;
- viii. Deklarate mbi konformitetin e instalimeve te brendeshme te Perdoruesit me standartet dhe kushtet teknike
- ix. Deklarate mbi konformitetin e instalimit ne perputhje me rregullat e sigurimit teknik, leshuar nga Inspektoriati i Sigurimit Teknik dhe Mbrojtjes ne Pune.

- x. N.q.s klienti apo Perdoruesi eshte i lidhur dhe kerkon modifikim te lidhjes egzistuse duhet te paraqese dhe: Menyren me te cilen furnizohet objekti aktualisht (skema elektrike principiale me te gjitha karakteristikat teknike, rruget e furnizimit dhe menyra e matjes se Energjise Elektrike te konsumuar). Duhet dhene gjithashtu nje kopje e Marreveshjes se Lidhjes te marre me pare dhe skema e vendosjes se instalimeve te furnizimit me pikat ekzistuese marrese dhe matese
 - xi. Projektin elektrik te modifikimit te skemes se lidhjes egzistuese se bashku me karakteristikat specifike perkatese, hartuar nga inxhinier elektrik i licensuar.
 - xii. Kerkesen per Energji Elektrike Aktive Maksimale dhe Minimale vjetore dhe 5 vjeçare;
 - xiii. Kerkesen per Energji Elektrike Reaktive Maksimale dhe Minimale vjetore dhe 5 vjeçare;
 - xiv. Tipi i ngarkeses dhe marreveshjet e kontrollit (p.sh. menyra e leshimit te motorit,etj);
 - xv. Ngarkesa maksimale ne çdo faze;
 - xvi. Harmonikat e larta maksimale te rrymes, qe mund te ndikojne mbi Sistemin e Shperndarjes;
 - xvii. Detajet e variacioneve te ngarkeses ciklike ose luhatese (grafiku i ngarkeses);
 - xviii. Ngarkesat Shqetesuese (Fushat elektrike, magnetike, elektromagnetike çrregulluese)
 - xix. Prospektet e pergjithshme te pajiseve te reja te instaluara perfshire detajet e ngarkesave shqetesuese. Masat mbrojtese per kompensimin e efekteve negative te ketyre ngarkesave qe kane potencialin te fusin harmonika, luhatje ose mungese balance ne Sistemin e Shperndarjes;
 - xx. Ngarkesat Luhatese;
 - xxi. Te dhena teknike per pajisjet qe gjenerojne/observojne fuqi reaktive nese ka;
 - xxii. Deklarate mbi konformitetin e instalimit ne perputhje me rregullat e sigurimit teknik, leshuar nga Inspektoriati i Sigurimit Teknik dhe Mbrojtjes ne Pune.
 - xxiii. Pergjegjesite per kontrollin dhe mirembajtjen e pajisjeve;
 - xxiv. Data kur kerkohet lidhja
- IV.2.3.2 Perdoruesit kryesore qe aplikojne per Lidhje duhet te garantojne edhe:
- i. Pergjegjesite per kontrollin dhe mirembajtjen e paisjeve ne procesin e shfrytezimit;
 - ii. Pergjegjesite per operimin e paisjeve;
 - iii. Pergjegjesite per sigurine e personelit dhe Sigurimit Teknik ne procesin e shfrytezimit.
- IV.2.3.3 Ne disa raste, mund te kerkohet me shume informacion i detajuar per te lejuar nje vleresim te plote te efektit te ngarkeses se Perdoruesit mbi Sistemin e Shperndarjes. Ky informacion mund te perfshije nje program te propozuar per futjen ne pune te objektit. Ky informacion do te kerkohet ne menyre specifike nga OSSH-ja, kur eshte e nevojshme dhe do te sigurohet nga Perdoruesi brenda nje periudhe kohore te arsyeshme.
- IV.2.3.4 Per ndryshime te rendesishme te menyres egzistuese te furnizimit dhe te pajisjeve te reja qe instalohen, te cilat mund te kene ndikime me rendesi mbi Sistemin e Shperndarjes, Perdoruesi eshte i detyruar te informoje OSSH-en me perpara dhe ti siguroje OSSH-es çdo informacion te kerkuar ne menyre te arsyshme prej saje, mbi natyren dhe perdorimin e pajisjeve elektrike ne ambientet e Perdoruesit.

- IV.2.3.5 Mbasi merr te gjitha te dhenat dhe informacionet e paraqitura me siper, OSSH do te realizoje studimin perkates per lidhjet e reja ose modifikimin e lidhjeve egzistuese ne tension te Mesem dhe ne tension te Larte. Per percaktimin e vendit te ri te Lidhjes, OSSH do te bazohet duke analizuar keta faktore:
- i. Nivelin e sigurise se furnizimit,
 - ii. Qendrueshmerise statike dhe dinamike te Elementeve te Sistemit te Shperndarjes,
 - iii. Nivelin e rrymes se lidhjes se shkurter,
 - iv. Efektin e humbjeve teknike per rastin e Lidhjes se Vjeter dhe te Re ne Rrjetin e Shperndarjes,
 - v. Vleresimin e menyres se Lidhjes ne skemen ekzistuese te Rrjetit te Shperndarjes,
 - vi. Percaktimin e tarifave te Lidhjes per OSSH, sipas tarifave te miratuara nga ERE-ja.
 - vii. Plotesimin e kushteve teknike te Lidhjes,
 - viii. Plotesimin e paragrafeve perkates te Kodit te Shperndarjes.
- IV.2.3.5 Ne qofte se nga studimi rezulton se Lidhja do te jete me efektive me nje tension te ndryshem nga niveli i tensionit te propozuar nga aplikanti, atehere lidhja do te realizohet vetem me nivelin e tensionit perkates te dale nga studimi.

IV.3 LIDHJA NE RRJETIN E SISTEMIT TE SHPERNDARJES

- IV.3.1 Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes qe kerkon te lidhet me Rrjetin e Shperndarjes ose qe kerkon modifikimin e lidhjes egzistuese duhet te plotesoje kriteret teknike minimale te planifikimit dhe operimit, me qellim qe te ruhet nje shfrytezim i qendrueshem dhe i sigurte i Sistemit te Shperndarjes. Kjo eshte gjithashtu e domosdoshme per mbrojtjen e Centraleve dhe instalimeve te Sistemit te Shperndarjes dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes te lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes.
- IV.3.2 Kushtet e Lidhjes me Sistemin e Shperndarjes**
- IV.3.2.1 Kushtet e Lidhjes me Sistemin e Shperndarjes vendosin parimet dhe standartet minimale lidhur me realizimin e Lidhjes, metodes se lidhjes dhe standarteve teknike te Lidhjes.
- IV.3.2.2 Kushtet e lidhjes duhet te jene te njejta per te gjithë Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per kategorite ekuivalente. Kushtet e Lidhjes me Sistemin e Shperndarjes specifikojne informacionin qe do te sigurohet nga Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes per te siguruar marrjen e masave te pershtatshme nga OSSH-ja per lidhje te reja ose modifikime te lidhjeve egzistuese.
- IV.3.2.3 Perdoruesit e Ardhsheem te Sistemit te Shperndarjes do t'i sigurojne OSSH-es ne kohen e duhur gjithe informacionin dhe te dhenat e percaktuara ne kete Kod Shperndarje. Kushtet e Lidhjes shoqerohen nga Marreveshjet e Lidhjes, qe jane marreveshje dypaleshe mes OSSH dhe Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes, dhe qe permbajne detaje specifike per lidhjen e cdo Perdoruesi dhe perdorimin e Sistemit te Shperndarjes. Marreveshja e Lidhjes kerkon qe Perdoruesi i Sistemit te

Shperndarjes dhe OSSH te plotesojne dispozitat e Kodit te Shperndarjes. Marrevshja e Lidhjes pergatitet nga OSSH dhe miratohet nga ERE-ja.

- IV.3.2.4 Kushtet e Lidhjes percaktojne standartet minimale per metoden e lidhjes me Sistemin e Shperndarjes dhe standartet teknike, te planifikimit dhe te operimit, qe do te plotesojne Perdoruesit qe lidhen me Sistemin e Shperndarjes. Kushtet e Lidhjes specifikojne marrevshjet teknike te kerkuara ne kufijte e pronesise ne mes te Sistemit te Shperndarjes dhe Instalimit te Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes dhe aplikimit te tij ne gjithe nivelet e tensionit te Rrjetit te Shperndarjes. Kushtet e Lidhjes permbledhin tipet e te dhenave dhe treguesit qe kerkohen per t'u bere te disponueshem per OSSH-en nga cdo Perdorues i Sistemit te Shperndarjes. Kushtet e Lidhjes aplikohen nga te gjithe Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes te lidhur qe kerkojne modifikimin e lidhjes egzistuse, si dhe nga Perdoruesit qe planifikojne te lidhen me Sistemin e Shperndarjes.

IV.3.3 Marrevshja e Lidhjes

- IV.3.3.1 Gjate aplikimit per lidhje, OSSH, bazuar ne studimin perkates dhe ne konsultim me aplikantin, do te specifikojne nivelin e tensionit ne te cilin Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes do te lidhet ne rrjet, sipas praktikave normale, per tipin e ngarkeses qe do te furnizohet dhe karakteristikat e rrjetit.

- IV.3.3.2 Niveli i tensionit do te jete tensioni minimal i lejuar per perdorim standard ne Sistemin e Shperndarjes. Bazuar ne informacionin e dhene nga Perdoruesi ne OSSH per lidhje ne Sistemin e Shperndarjes, OSSH do te pergatise nje raport qe permban elementet e meposhtem qe jane te nevojshem dhe te rendesishem per lidhjen e propozuar:

- i. Tensionin nominal ne te cilin do te behet lidhja.
- ii. Menyra e lidhjes, detajet e zgjatimit dhe/ose perforcimit.
- iii. Renia e tensionit nga burimi ne piken e lidhjes.
- iv. Menyra e tokezimit.
- v. Kapaciteti maksimal i furnizimit me Energji Elektrike

IV.3.4.1 Kufizime individuale te klientit lidhur me:

- i. Niveli i Harmonikave te Larta dhe ndikimi i tyre ne Sistemin e Shperndarjes.
- ii. Luhatjet e lejuara te Tensionit.
- iii. Mos balancimi.
- iv. Periudhen e kohes e parashikuar per sigurimin e lidhjes (duke ndjekur pranimin normal te termave te Furnizimit)
- v. Kosto e Lidhjes.

IV.3.5 Kufijte e Pronesise

- IV.3.5.1 Pika ose pikat ne te cilat energjia elektrike terhiqet ose injektohet ndermjet Sistemi te Shperndarjes dhe instalimit te Perdoruesit do te vendoset nga OSSH-ja dhe

Perdoruesi sipas kerkeses se paraqitur nga ky i fundit. Kufijte e pronesise do te caktohen ne Marreveshjen e Lidhjes me qellim qe:

- i. te lehtesojne veprimet e mirembajtjes te OSSH-es ;
- ii. te minimizojne shqetesimet e klientit apo Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes nga OSSH-ja dhe po ashtu edhe te Furnizuesit;
- iii. te lehtesojne leximet e matesve komerciale dhe transmetimin e te dhenave ne distance;
- iv. te mundesojne kycjen dhe ckycjen e pajisjeve ne rrjet

IV.3.5.2 Per furnizimet ne tension te ulet pergjegjesia e OSSH shtrihet deri ne Piken e Lidhjes se Perdoruesit. Per furnizimet ne tension te mesem kufijte e pronesise do te jene ne çdo rast objekt i marreveshjeve specifike mes paleve. Ndryshimet ne marreveshjet e kufijve te propozuara nga secila pale do te vendosen paraprakisht.

IV.3.5.3 Gjithe pajisjet ne kufijte e Pronesise, do te plotesojne parimet e planifikimit qe permbahen ne Kapitullin e Planifikimit. Lidhjet e Perdorueseve me Sistemin e Shperndarjes, do te perfshijne mjete te çkycjes se instalimit te Perdoruesit nga Sistemi i Shperndarjes.

IV.3.6 Kerkesat Teknike per Lidhje

IV.3.6.1 Lidhja ne Sistemin e Shperndarjes mund te behet nepermjet nje linje ajrore, nje kablli nentokesor ose nje kombinim i te dyjave. Konfigurimi i rrjetit ne Piken e Lidhjes mund te kerkoje menyra te pershtatshme lidhjeje ne vartesi nga natyra dhe madhesija e ngarkeses dhe pajisjet e rrjetit.

IV.3.6.2 Gjithe pajisjet ne nje instalim te lidhur me Sistemin e Shperndarjes do te planifikohen, ndertohen, testohen dhe instalohen sipas te gjithe detyrimeve ligjore te aplikueshme dhe do te pershtaten me kerkesat e CENELEC (Komiteti European per Standartizimin Elektroteknik), ose Standartet Shqiptare deri ne kohen e lidhjes se instalimit me Sistemin e Shperndarjes. OSSH mund te njoftoje Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes qe duhet te plotesojne specifikimet dhe/ose standartet shtese.

IV.3.6.3 Te gjithe pajisjet ne nje instalim te lidhur me Sistemin e Shperndarjes duhet te jene te pershtatshme per perdorim ne frekuencen dhe tensionin e punes te Sistemit te Shperndarjes dhe te marrin parasysh qendrueshmerine nga rrymat e lidhjes se shkurter ne Piken e Lidhjes te Sistemit te Shperndarjes, sipas Kapitullit mbi Planifikimin ne Kodin e Shperndarjes. OSSH mund t'i kerkoje Perdoruesit qe te paraqese çertifikatat e prodhuesit te pajisjeve qe instalohen ne menyre qe te vertetohet prodhimi i tyre sipas standarteve te pranuar. OSSH mund te kerkoje gjithashtu prova qe pajisja eshte testuar sipas legjislacionit ne fuqi dhe kenaq kerkesat e standarteve nderkombetare te pranuar nga ky kod.

IV.3.6.4 Para nenshkrimit te nje marreveshjeje per lidhje, do te jete e nevojshme qe OSSH te bindet qe instalimi i Perdoruesit ne kufijte me Sistemin e Shperndarjes te plotesoje kerkesat e duhura te Kodit te Shperndarjes.

IV.3.7.1 Kerkesat e Mbrojtjes

- IV.3.7.1.1 Perdoruesit e Sistemit te Shperndarjes do te sigurojne qe defektet ne pajisjet dhe Instalimet e Perdoruesit te mos shkaktojne shqetesime ne Sistemin e Shperndarjes ose per Perdoruesit e tjere. Pa kufizuar detyrimet e tij, klienti apo Perdoruesi para lidhjes se instalimit ne Sistemin e Shperndarjes do te instaloje pajisjen e mbrojtjes.
- IV.3.7.1.2 Defektet ne Sistemin e Shperndarjes mund te demtojne nga ana tjeter pajisjet dhe Instalimin e Perdoruesit. Keto defekte mund te rezultojne si mungese faze, mbitension, ose nen tension. Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes do te marre parasysh tarimet e mbrojtjes se rrjetit ne te cilin do te behet lidhja, si dhe do te siguroje qe mbrojtja e instaluar te perputhet me ate te perdorur nga OSSH-ja. Pershtatja e mbrojtjes se instaluar nga Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes eshte pergjegjesi e Perdoruesit.
- IV.3.7.1.3 Ne Marreveshjet e Lidhjes do te percaktohen edhe tipet dhe paisjet e Mbrojtjes se Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes ne Kufijte e Pronesise, te cilat do te perputhen me kushtet egzistuese te Sistemit te Shperndarjes dhe me tarimet e mbrojtjes se Sistemit te Shperndarjes siç specifikohet nga OSSH ne kohen e aplikimit.
- IV.3.7.1.4 Perdoruesit duhet te jene te ndergjegjeshem qe ckycejte nga veprimi i mbrojtjes per lidhje te shkurtera nje ose dy fazore apo te mungeses se fazes ne sistemin trefazor do te kushtezohen nga tarimet e Mbrojtjes se Sistemit te Shperndarjes per disa lloje defektesh. Minimumi i mbrojtjes qe do te kerkohet per nje Instalim te Perdoruesit te lidhur me Sistemin e Shperndarjes do te ndryshoje sipas tipit, permases, menyres se lidhjes dhe tokezimit te Sistemit te Perdoruesit.
- IV.3.7.1.5 Nje Lidhja e re kerkon si minimum mbrojtjet e meposhtme:
- i. Mbrojtje maksimale rryme tre fazore
 - ii. Mbrojtje nuleare
 - iii. Mbrojtje te tjera sipas rastit konkret
- IV.3.7.1.6 Aty ku perdoren çelasa ne kufijte e pronesise ata do te pershtaten me rele te nje tipi te pranueshem per OSSH. Keto rele do te kene elemente te mbrojtjes maksimale te rrymes tre fazore, nje element per mbrojtjen nuleare dhe karakteristike (tip sigurece) kohe-rryme. Vendosja e vlerave maksimale te lejueshme te releve ne kufijte e pronesise, do te realizohet nga OSSH-ja dhe keto vlera mund te rishikohen ne çdo kohe ne te ardhmen po nga OSSH-ja.
- IV.3.7.1.7 Me qellim qe te sigurohet operimi i kenaqshem i Sistemit te Shperndarjes, ne mes OSSH-es dhe Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes do te vendosen sisteme mbrojtje. Tarimi i koheve te veprimit dhe ndjeshmerise se ketyre mbrojtjeve, ne kufijte e Pronesise, gjate aplikimit per procesin e lidhjes, duhet te vendosen nga OSSH-ja dhe te rishikohen here pas here prej saje.
- IV.3.7.1.8 Per te shmangur efektet qe vijne nga mosfunksionimi i nje çelasi ose pajisjeje tjeter do te sigurohet mbrojtje rezerve, sipas kerkeses se OSSH-es. Relete e mbrojtjes do te

instalohen nga Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes dhe duhet te jene brenda kufijve teknik te lejueshem. OSSH mund t'i testoje keto mbrojtje dhe eshte pergjegjesi e Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes qe te njoftoje OSSH-en per testimin e ketyre pajisjeve. Perdoruesit do te sigurojne qe pajisjet e mbrojtjes te mbeten nen nivelet maksimale te lejuara .

IV.3.7.2 **Tokezimi**

IV.3.7.2.1 Tokezimi i pajisjeve te Instalimit te Perdoruesit, qe eshte i lidhur me Sistemin e Shperndarjes, do te plotesoje kerkesat e Kodit te Shperndarjes si dhe te legjislacionit ne fuqi. Instalimi i tokezimit te Sistemit te Shperndarjes, do te jete konform rregullave dhe akteve ligjore e nenligjore ne fuqi.

IV.3.7.2.2 Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes do te ndermarre masa sigurie per te kufizuar shpeshesine dhe efektet e rrymave qarkulluese ne tokezimin e pikave neutrale, atje ku ka me shume se nje burim energjie.

IV.3.7.3 **Rryma e Lidhjes se Shkurter**

IV.3.7.3.1 Madhesite e rrymave te Lidhjes se Shkurter, te Pajisjeve te Perdoruesit, ne piken e lidhjes, nuk duhet te jene me te vogla se niveli i projektuar i rrymes se lidhjes se shkurter ne Sistemin e Shperndarjes. Rryma e ushqimit te Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes, do te komandohet nga nje çeles kryesor, ne perputhje me nje standart te njohur nderkombetar, te pranuar nga OSSH-ja.

IV.3.7.4 **Nivelet e izolacionit**

IV.3.7.4.1 Pajisjet e Perdoruesit, te lidhura ne Sistemin e Shperndarjes. duhet te testohen me goditje me tension alternativ dhe me tension impulsiv, ne perputhje me standartet perkatese, perpara lidhjes me Sistemin e Shperndarjes.

IV.3.7.5 **Efektet Kapacitive dhe Induktive**

IV.3.7.5.1 Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes eshte i detyruar te informoje OSSH-en per te gjithë kondensatoret dhe reaktoret e lidhur ne Tensionin e Mesem dhe/ose Tensionin e Ulet, mbasi ata mund te ndikojne ne Sistemin e Shperndarjes.

IV.3.7.6 **Çrregullimet e Tensionit**

IV.3.7.6.1 Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes nuk ju lejohet te shkaktojne luhatje ne nivelin e tensionit pertej kufijve te lejuar, per te mos ndikuar ne Perdoruesit e tjere te lidhur ne Sistemin e Shperndarjes. Perdoruesit duhet te zgjedhin pajisjet te cilat jane ne gjendje te funksionojne ne menyre normale brenda kufijve te lejuar te luhatjeve te tensionit sipas standarteve te njohura nderkombetare.

IV.3.7.7 Matja dhe Telemetria

IV.3.7.7.1 Perdoruesit mund t'i kerkohet te instaloje aparate mates tregues te tensionit, rrymes, frekuences, energjise elektrike aktive dhe reaktive te permasave qe caktohen nga OSSH-ja, per te siguruar monitorimin e duhur te Sistemit te Shperndarjes. Detajet do te specifikohen ne Marreveshjen e Lidhjes.

IV.3.7.7.2 Nese vendoset mes paleve, qe OSSH-ja do te kontrolloje pajisjen kyçese ne Sistemin e Perdoruesit, OSSH-ja do te instaloje stacionin e nevojshem te telekontrollit. Pergjegjësia e Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes eshte te siguroje nderhyrjen e nevojshme per kontrollin e pajisjeve kyçese te tijat qe duhen kontrolluar.

IV.3.7.7.3 Personeli qe kryen punen projektuese ose instaluese per lidhjen e perdoruesit me Sistemin e Shperndarjes eshte i detyruar te respektojë parimet e Kodit te Shperndarjes.

IV.3.7.8 Rregulla specifike per Gjeneruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes

IV.3.7.8.1 Integriteti i Sistemit te Shperndarjes, si dhe siguria dhe cilesia e furnizimit te Perdoruesve egzistues te Sistemit te Shperndarjes nuk duhet te bjere nen standartet e pranuar si rezultat i lidhjes se gjeneruesve te rinj qe punojne te sinkronizuar me Sistemin e Shperndarjes. Kushtet per operim duhet te garantojne sigurine e:

- i. Publikut te gjere;
- ii. Personelit;
- iii. Pajisjeve te Sistemit te Shperndarjes dhe Perdoruesve te Sistemit te Shperndarjes

IV.3.7.8.2 Njesite Gjeneruese te lidhura me Sistemin e Shperndarjes dhe qe punojne ne paralel ose qe jane te afta te punojne ne paralel me Sistemin e Shperndarjes duhet te plotesojne kerkesat per Lidhje te Gjenerueseve ne Sistemin e Shperndarjes. Ky Kod Shperndarje cakton kushtet qe do te plotesojne Njesite Gjeneruese qe operojne ne paralel ne Sistemin e Shperndarjes. Njesia Gjeneruese e lidhur ne Sistemin e Shperndarjes eshte pergjegjes per mbrojtjen e personelit dhe pajisjeve te saja si dhe per nje funksionim eficient sipas kerkesave te standardeve.

IV.3.7.8.3 OSSH do te informohet se ku do te instalohet nje Njesi Gjeneruese. OSSH ka te drejte te inspektojë instalimet gjeneruese per tu siguruar se ato i plotesojne te gjitha kerkesat sipas standardeve. Ne disa raste OSSH mund te kerkoje nje demonstrim ose testim te funksionimit te gjeneruesit. Keto demonstrime dhe testime do te behen sipas marreveshjes me Njesine Gjeneruese.

IV.3.8 Sigurimi i Informacionit

IV.3.8.1 Informacioni i kerkuar nga OSSH-ja, para hyrjes ne nje marreveshje per te lidhur çdo Central Gjenerues ne Sistemin e Shperndarjes eshte si me poshte.

IV.3.8.2 Njesite Gjeneruese

IV.3.8.2.1 *Parametrat e Gjeneratoreve*

- i. Tensioni Nominal (U_n ne kV)
- ii. Fuqia e Plote Nominale (S_n ne MVA)
- iii. Fuqia Aktive Nominale (P_n ne MW)
- iv. Rryma Nominale e Fazes (I_n ne A)
- v. Faktori i Fuqise Nominale ($\cos \varphi$)
- vi. Frekuenca Nominale (F_n ne Hz)
- vii. Shpejtesia Nominale (N_n ne rrot/min)
- viii. Konstantja e Inercise H (MW Sec/MVA)
- ix. Momenti volant (GD^2 ne Tm^2)
- x. Koficenti Lidhjes se Shkurter (K_c)
- xi. Reaktanca Sinkrone Gjatesore (X_d ne p.u)
- xii. Reaktanca Kalimtare Gjatesore (X'_d ne p.u)
- xiii. Reaktanca Superkalimtare Gjatesore (X''_d ne p.u)
- xiv. Reaktanca Sinkrone Terthore (X_q ne p.u)
- xv. Reaktanca Kalimtare Terthore (X'_q ne p.u)
- xvi. Reaktanca Superkalimtare Terthore (X''_q ne p.u)
- xvii. Rezistenca e fazes e Statorit ne $75^{\circ}C$ (R_a ne om)
- xviii. Konstantja e kohes kalimtare gjatesore per pershtjellen e statorit te hapur (T'_{d0} ne sek).
- xix. Konstantja e kohes superkalimtare sipas aksit gjatesor per pershtjellen e statorit te hapur (T''_{d0} ne sek).
- xx. Konstantja e kohes kalimtare terthore per qark te hapur (T'_{q0} ne sek).
- xxi. Konstantja e kohes superkalimtare terthore per qark te hapur (T''_{q0} ne sek).
- xxii. Konstantja e kohes e peshtjelles se statorit te lidhur ne te shkurter (T_s ne sek).
- xxiii. Kurba e Ngopjes se Qarkut te Hapur
- xxiv. Kurba e Aftesise se Gjeneratorit

IV.3.8.2.2 *Parametrat e Sistemit te Eksitimit dhe Rregullatorit Automatik te Tensionit (RAT)*

- i. Tipi i Eksituesit
- ii. Rryma Nominale e Punes se Eksituesit (I_n ne A)
- iii. Tensioni Nominal i Punes se Eksituesit (U ne V)
- iv. Rryma Maksimale e Eksituesit gjate Kohes Kalimtare ($I_{max.}$ ne A)
- v. Tensioni Maksimal i Eksituesit ($U_{max.}$ ne V)
- vi. Shpejtesija e reagimit e Sistemit te Eksitimit
- vii. Karakteristika e shpejtesise se reagimit te Sistemit te Eksitimit me lak te hapur
- viii. Karakteristika e shpejtesise se reagimit te Sistemit te Eksitimit me lak te mbyllur
- ix. Karakteristika Dinamike e mbi eksitimit dhe kufijte
- x. Karakteristika Dinamike e nen eksitimit dhe kufijte
- xi. Skema strukture e detajuar e te gjithë sistemit te eksitimit, ku tregohen ne detaje funksionet transmetuese te elementeve te tij dhe parametrat e elementeve transmetues.
 - K_A - Konstante e Rregullatorit te tensionit
 - T_A - Konstante Kohe e Rregullatorit te tensionit
 - $V_{R max.}$ -Tensioni Normal Max ne dalje

$V_{A \max}$, $V_{A \min}$ - Tensioni Maksimal dhe Minimal i Regullatorit te Brendshem

IV.3.8.2.3 *Parametrat e Rregullimit dhe Rregullatoret e Shpejtesise*

- i. Tipi i Rregullatorit te Shpejtesise
- ii. Koeficienti kg, i percaktimit te shkalles se futjes ne pune te rregullatorit te shpejtesise (ne MW/Hz) siç percaktohet ne normat IEEE.
- iii. Dhenia e Shpejtesise dhe konstantja e kohes e tij (T_{SR})
- iv. Konstante kohes se servomotorit dhe Aparatit Drejtues (T_{SM})
- v. Valvola e hapjes se rregullatorit te shpejtesise me numer limit ($C_{V. OPEN}$)
- vi. Valvola e mbylljes me numer limit e rregullatorit te shpejtesise ($C_{V. CLOSE}$)
- vii. Kufiri i Valvoles se rregullatorit te shpejtesise (C_{VMax} . dhe C_{Vmin})
- viii. Bazuar ne sistemin e turbinave me avull ne CR-IEEE parametrat e meposhtem duhet te sigurohen ketu ku eshte e pershtatshme.
 - (a) T_{RH} , T_{RH1} - Konstante Kohe e Ritejnxehjes (stadi i pare)
 - (b) T_{RH2} - Konstante Kohe e Ritejnxehjes (stadi i dyte)
- ix. Skema Strukturore e Sistemit te Rregullimit dhe Rregullatorit te Shpejtesise duke teqar funksionet transmetues te elementeve te veçante .

IV.3.8.3 **Parametrat e Transformatoreve ne Njesite Gjeneruese:**

- i. Tensioni Nominal kV
- ii. Grupi i Lidhjes
- iii. Humbjet ne ngarkese P_{cu} ne kW
- iv. Tensioni i lidhjes se shkurter U_k ne %
- v. Humbjet pa ngarkese P_o ne kW
- vi. Rryma e punimit pa ngarkese I_o ne %
- vii. Reaktanca e Renditjes se Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
- viii. Rezistenca e Renditjes se Drejte (per pozicionet ne maksimum, minimum, dhe normal te ancafkave) (% te MVA)
- ix. Reaktanca e renditjes Nulare (% te MVA)
- x. Niveli i Rregullimit te Tensionit ($\pm\%$) dhe hapat
- xi. Tipi i Rregullimit te Tensionit (pa ngarkese / nen ngarkese)
- xii. Fuqia Nominale MVA

IV.3.9 **Marreveshjet ne Kufirin Ndares**

- IV.3.9.1 Ne marreveshjet ne kufijte percaktohen detaje per lidhjen me token e pajisjeve te Centraleve Gjenerues te lidhur direkt me Sistemin e Shperndarjes, si dhe specifikime te ndryshme qe mund te kerkohen sipas rasteve konkrete te lidhjes se njesise gjeneruese me Sistemin e Shperndarjes. Detajet e informacionit te kerkuar do te ndryshojne ne varesi te tipit dhe fuqise se Njesise se Gjenerimit ose pikes ku eshte bere lidhja me Sistemin e Shperndarjes. Informacioni do te sigurohet nga Gjeneruesi me kerkesen e arsyeshme te OSSH-es .

- IV.3.9.2 OSSH do ta perdore informacionin e siguruar per te modeluar Njesine e Gjenerimit per te percaktuar nje metode teknike te pranueshme te lidhjes. Nese OSSH konkludon ne menyre te arsyeshme se natyra e lidhjes se propozuar ose ndryshimet ne nje lidhje egzistuese kerkojne analiza me te detajuara, atehere mund te kerkohet informacion i metejshe i specifikuar.
- IV.3.9.3 Ne rrethana normale informacioni i specifikuar me lart, do ta mundesoje OSSH-en te vleresoje kerkesat e lidhjes. Me raste mund te kerkohet informacion shtese. Ne keto rrethana, informacioni do te behet i disponueshem nga Gjeneruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes, me kerkesen e arsyeshme te OSSH-es.

IV.3.10 Informacioni i siguruar nga OSSH-ja

- IV.3.10.1 OSSH do te pergatise nje raport per Gjeneruesit qe aplikojne per lidhje me Sistemin e Shperndarjes. Ne rastet kur sigurohet injektimi i energjise elektrike ne rrjetin e shperndarjes do te jepet informacioni i meposhtem shtese:
- i. Pajisjet e mbrojtjes ne kufij
 - ii. Pajisjet, kabllot, çelsat, dhe kerkesat e matjes
 - iii. Vendi i centralit dhe kerkesat e ndertimit (permasat, aksesi, leja e planifikimit, tokezimi, ndricimi dhe ngrohja)

IV.3.11 Kerkesat e Performances se Centraleve Gjenerues te Shperndare

- IV.3.11.1 Per Gjeneruesit e Lidhur me Sistemin e Shperndarjes qe nuk jane objekt i dispeçerimit qendror parametrat elektrike qe duhen arritur ne terminalet e Njesise se Gjenerimit do te specifikohen nga OSSH-ja ne Marreveshjen e Lidhjes. Mbrojtja e Centralit Gjenerues te Lidhur ne Sistemin e Shperndarjes do te kerkohe te koordinohet me mbrojtjen e Sistemit te Shperndarjes per:
- i. Periudhen e lejueshme te mbajtjes se kohes.
 - ii. Koordinimin me kerkesat e kycjes automatike te perseritur.
 - iii. Pajisjet mbrojtese te çelesit te komandimit.
- IV.3.11.2 Pajisjet e mbrojtjes nuk do te ndryshohen pa marreveshje me OSSH-en. Kufiri per luhatjet e tensionit te shkaktuara nga kycja ose operimi i vazhdueshem i instalimeve te turbinave me ere ose te ndonje tipi tjeter eshte $P_{st} = 0.35$ dhe $P_{lt} = 0.35$:
- i. **P_{st}**: Shpeshtesia (intensiteti) e Luhatjes Afatshkurter – nje indeks i shpeshtesise vizuale te vleresuar gjate nje periudhe prej 10 minutash.
 - ii. **P_{lt}**: Shpeshtesia e Luhatjes Afatgjate – nje indeks i shpeshtesise vizuale te vleresuar per nje periudhe 2 oreshe.
- IV.3.11.3 Per gjeneruesit, deformimi i Harmonikave te Tensionit ne varesi te nivelit te Tensionit e shprehur ne (%) eshte:
- i. 0,4 kV = 2.5
 - ii. 10 kV = 2.0
 - iii. 20 kV = 2.0
 - iv. 35 kV = 1.5

IV.3.11.4 Nje program i kufijve individuale te deformimit te harmonikave do te sigurohet nga OSSH-ja ne nje kohe te pershtatshme.

IV.3.12 Punimi ne Ishull

IV.3.12.1 Eshte e mundur qe nje pjese e Sistemit te Shperndarjes ne te cilin jane te lidhur Gjeneruesit, gjate kushteve te emergjences te shkeputet nga pjesa tjeter e Sistemit. OSSH mund te vendose, ne varesi te kushteve te rrjetit lokal, nese eshte e deshirueshme per Gjeneruesit e Lidhur me Sistemin e Shperndarjes, qe te vazhdoje te gjenerojne ne seksionin e ndare te Sistemit te Shperndarjes.

IV.3.12.2 Nese nuk ekzistojne pajisje per ri-sinkronizimin e metejshem me pjesen tjeter te Sistemit te Shperndarjes atehere Gjeneruesi i lidhur me Sistemin e Shperndarjes sipas udhezimeve te OSSH-es do te punoje ne ishull deri sa te sigurohen pajisjet per risinkronizim.

IV.3.12.3 Ne kushtet e emergjences ka te ngjare qe disa gjenerues te vazhdojne te operojne jashte kufijve te lejuar te frekuences. Megjithate, per Gjeneruesit e lidhur me Sistemin e Shperndarjes ka mundesi te aplikohet ckycja automatike e ngarkeses nga mbrojtja ndarese e frekuences. Gjeneruesi i Lidhur me sistemin e Shperndarjes duhet te kete pajisje mbrojtjeje per te koordinuar me mbrojtjen ndarese nga frekuenca, qe do te detajohet nga OSSH-ja me kerkese.

IV.3.13 Aftesia per Rileshim

IV.3.13.1 Gjeneruesi i Lidhur me Sistemin e Shperndarjes do te njoftoje OSSH-en nese Centrali i tij Gjenerues ka aftesi rileshimi pa lidhje me nje furnizim te jashtem energjie, perveçse kur Gjeneruesi ka njoftuar me pare Operatorin e Sistemit te Transmetimit sipas Kodit te Rrjetit te Transmetimit.

IV.3.14 Testet e Komisionimit te Centraleve Gjenerues

IV.3.14.1 Kur Centrali Gjenerues kerkon lidhjen me Sistemin e Shperndarjes perpara dates se komisionimit, per qellime testimi, Gjeneruesi do te plotesoje kerkesat e Marreveshjes se Lidhjes.

IV.3.15.2 Gjeneruesi do t'i siguroje OSSH-es nje program komisionimi te miratuar me pas nga OSSH-ja per te lejuar koordinimin e Testeve te Komisionimit.

IV.3.16 Gjeneratoret rezerve

IV.3.16.1 Puna ne paralel me Sistemin e Shperndarjes zakonisht nuk lejohet per gjeneratoret rezerve. Per operimin paralel kerkohet marreveshja specifike me OSSH.

IV.3.16.2 Perdoruesit me gjenerim rezerve do te sigurojne qe çdo pjese e instalimit e cila furnizohet nga ky gjenerator rezerve te jete e shkeputur qe ne fillim nga Sistemi i Shperndarjes dhe te mbetet e shkeputur sa kohe qe gjeneratori rezerve do te mbetet i lidhur me instalimin. Menyra e lidhjes duhet te plotesoje Kerkesat Shtese per

Instalimet e Gjeneratoreve Sinkrone me Tension te Ulet si burime rezerve (me veprim automatik nga prania e tensionit).

KAPITULLI V - DISPOZITA PERFUNDIMTARE

- V. 1 Kodi i Shperndarjes se Energjise Elektrike eshte objekt rishikimi me vendim te ERE.
- V. 2 Ky Kod Shperndarje hyn ne fuqi 15 dite pas botimit ne Fletoren Zyrtare.

Shtojca B**Termet dhe Percaktimet e Kodit te Shperndarjes ne Shqiperi**

Termi	Percaktimi
AC	Rryma Alternative
Aksesi ne Sistemin e Shperndarjes	E drejta e subjekteve te licensuara qe gjenerojne ose furnizojne energjine elektrike si dhe e drejta e konsumatoreve te energjise elektrike te lidhen dhe te perdorin, sipas legjislacionit ne fuqi, sherbimet e rrjetit te shperndarjes.
Fuqia Elektrike Aktive (W)	Produkti i tensionit dhe rrymes dhe kosinusit te kendit ndermjet tyre. $P=(U \times I) \times \cos\phi$ Matet me njesine Vat (W) ose shumezime standarte : 1000W=1KW 1000KW=1MW 1000MW=1GW 1000GW=1TW= 10^{12} W
Energjia aktive(MWh)	elektrike Energjia Elektrike eshte fuqia aktive qe gjenerohet apo kalon ne nje qark elektrik gjate nje intervali kohe, duke qene integrali i caktuar i fuqise aktive me kufij kohore. Matet me njesi Vat-Ore ose shumezime standarte: 1000Wh=1KWh 1000KWh=1MWh 1000MWh=1GWh 1000GWh=1TWh= 10^{12} Wh
Fuqia Elektrike Reaktive (VAr)	Produkti i tensionit dhe rrymes dhe sinusit te kendit te fazes ndermjet tyre. $Q=(U \times I) \times \sin\phi$, matet me njesine volt – amper reaktiv(VAr) dhe shumezime standarte 1000 VAr = 1kVAr 1000 kVAr =1MVar 1000MVar=1GVar 1000GVar=1TVar= 10^{12} Var
Energjia Reaktive (VArh)	Elektrike Energjia Elektrike reaktive eshte integrali i caktuar me kufij kohore i Fuqise reaktive matur ne njesi me volt-amper reaktive–ore ose shumezime standarte qe eshte; 1000 VArh = 1 kVArh 1000 kVArh = 1MVarh 1000MVarh=1GVarh 1000GVarh=1TVarh= 10^{12} Varh
RAT	Rregullimi Automatik i Tensionit
Mbrojtja up(Rezerve)	back- Ai sistem mbrojtje qe do te stakoje nje Çeles Qarku ose mekanizma te tjera qe nderpresin rrymen e gabuar ne mungese te operimit te mbrojtjes, te nje sistemi tjetër Mbrojtje.

Black Start (Ristartimi)	Procedura e nevojshme per te ristartuar nje nderprerje te pjeseshme ose totale te Sistemit Elektroenergjetik.
Pika e Furnizimit nga Sistemi i Transmetimit	Nje pike lidhje mes Sistemit te Transmetimit dhe Sistemit te Shperndarjes ose mes Sistemit te Transmetimit dhe nje Perdoruesi te lidhur direkt ne Sistemin e Transmetimit.
Çelesi i Qarkut	Nje pajisje mekanike kyçese/çkyçese e afte te nderprese rrymat ne kushte normale te qarkut si dhe te percjelle dhe te nderprese per nje periudhe te caktuar kohe rrymen ne kushte te veçanta anormale te qarkut, si ato te qarkut te shkurter.
Komisionimi	Proçesi perfundimtar i testimit te nje pjese te Sistemit te Shperndarjes para se ajo pjese e Sistemit te vihet ne pune.
Marreveshja e Lidhjes	Nje marreveshje ne mes OSSH dhe çdo Perdoruesi te Sistemit te Shperndarjes qe permban teresine e kushteve per lidhjen ne Sistemin e Shperndarjes.
Leja Teknike per Lidhje	Dokument i leshuar nga OSSH qe lejon lidhjen e aplikantit me Sistemin e Shperndarjes
Pike Lidhje	Pika fizike ne te cilen instalimet e Perdoruesit te Sistemit te Shperndarjes lidhen me Sistemin e Shperndarjes.
DC	Rryme e vazhduar.
Kerkesa	Nese nuk jepet ndryshe, kerkesa e shprehur ne MW ose MVAr e Energjise Elektrike Aktive dhe Reaktive, respektivisht.
Ndaresi	Nje mekanizem qe siguron ne pozicion te hapur nje shkeputje te dukshme te nje qarku elektrik.
Ngarkesat e Çrregullta	Ngarkesa qe kane mundesi te krijojne harmonika, luhatje ose mungese balance ne sistem.
Tokezimi	Nje menyre per te siguruar nje lidhje ne mes percjellesve dhe pajisjeve elektrike dhe token, nepermjet nje pajisje tokezimi.
Pajisja e tokezimit	Nje mjet per te siguruar lidhje ne mes nje percjellesi ose nje pajisjeje elektrike me token me fuqi dhe aftesi te mjaftueshme per qellimin e caktuar.
Ngjarja	Nje ndodhi e paplanifikuar qe ndodh me Sistemin Elektroenergjetik, qe çon ne prishjen e parametrave te operimit dhe te sherbimit ne kete Sistem.
Kushtet e Ngjarjes	Kushte operimi per nje instalim te veçante elektrik me nje ose me shume defekte qe demtojne operimin e sistemit te shperndarjes ose nderpresin furnizimin me energji elektrike.
Rryma e Lidhjes se Shkuter	Rryma qe qarkullon ne nje qark te shkurter ne nje pike te caktuar ne Sistemin Elektroenergjetik dhe qe mund te shprehet me kA.

Luhatja (Flicker)	Perceptimi ne menyre vizuale i krijuar nga nje luhatje e lehte qe reflektohet ne ndricim ose shperndarja spektrale e te cilit luhatet me kalimin e kohes.
Injektimi nga Rrjeti i Transmetimit	Kalimi i Energjise Elektrike ne Sistemin e Shperndarjes nga Sistemi i Transmetimit ne pikat e lidhjes midis tyre.
Harmonikat	Rryma sinusoidale me frekuence te njejte me shumefishat numerik te frekuences nominale.
Tensioni i Larte	Tensioni ne nivelin nga 110 kV e lart.
Tensioni i Mesem	Tensioni ne nivelin nga 35 kV deri ne 1 kV.
Tensioni i Ulet	Tensioni ne nivelin nen 1 kV.
IEC	International Electrotechnical Commission (Komisioni Elektroteknik Nderkombetar)
I izoluar	I shkeputur nga Pajisja shoqeruese nga nje izolator ose nga nje ndarje e pershtatshme fizike.
kVA	Kilovolt-amper
Pika e Matjes	Pika e matjes eshte vendi fizik ku eshte instaluar sistemi i matjes se energjise elektrike dhe ku sistemi i matjes ploteson te gjitha kushtet teknike dhe te saktesise sipas Kodit te Matjes se Energjise Elektrike. Pika fizike e matjes percaktohet plotesisht nga marreveshjet midis Paleve.
Frekuenca Nominale	Numri i cikleve te Rrymes Alternative per sekonde e shprehur ne Hertz ne Frekuencen ne te cilen operon normalisht Sistemi, 50 Hertz.
Operimi	Nje veprim i planifikuar i kryer ne Sistemin e Shperndarjes.
Kufijte e Pronesise	Kufijte mes Sistemit te Shperndarjes dhe Pajisjeve ne pronesi te Perdoruesit.
Nderprerjet Planifikuara	e Jane nderprerjet e furnizimit me Energji Elektrike per shkak te mungeses se gjenerimit, mbingarkeses se elementeve te Sistemit Elektroenergjitik, pervecse kur eshte nderprerje e detyruar, si dhe nderprerjet per mirembajtjet e planifikuara.
Central Elektrik	Nje teresi godinash me disa impiante te caktuara, te cilat kane si destinacion baze gjenerimin e Energjise Elektrike.
Pika e Perbashket	Pika ne Sistemin e Shperndarjes qe eshte elektrikisht me afer me Piken e Lidhjes dhe nga e cila lidhen ose mund te lidhen ngarkesa te klienteve te tjere.
Mbrojtja	Masa per parandalimin e kushteve jo normale ne Sistemin Elektroenergjitik, zbulimin e difekteve dhe aktivizimin e alarmeve dhe dhenieve te sinjaleve, deri ne shkeputjen e elementit te difektuar.

Fuqia e Instaluar Centralit Elektrik	e Kapaciteti nominal i fuqise aktive qe mund te jape nje Central i Energjise Elektrike bazuar mbi dokumentacionin e prodhuesit (çertifikaten e prodhuesit), i cili eshte shkruar ne etiketen (pasaporten) perkatese te prodhuesit.
Fuqia Maksimale	Maksimumi i mundshem i fuqise qe eshte ne gjendje te jape Centrali i Energjise Elektrike ne kushte te caktuara mekanike dhe elektrike te tij.
SCADA Furnizuesi	Sistemi i Kontrollit dhe Perfimit te te Dhenave Person i Liçensuar per furnizimin me Energji Elektrike te konsumatoreve ne baze te legjislacionit ne fuqi.
Perdoruesi i Sistemit te Shperndarjes	Furnizuesit, Furnizuesit e Kualifikuar, Prodhuesit e Pavarur te lidhur me Rrjetin e Shperndarjes, Konsumatoret tarifar, dhe Konsumatoret e Kualifikuar te lidhur direkt me rrjetin e shperndarjes si dhe çdo person tjetër fizik ose juridik qe perfiton nga sherbimet e rrjetit te shperndarjes.
Perdoruesi Kryesor	Perdoruesit kryesore jane: Gjeneruesit me fuqi te instaluar mbi 100 kW te lidhur drejtperdrejt me Sistemin e Shperndarjes si dhe te gjithë klientet e lidhur ne Sistemin e Shperndarjes ne tension te mesem.
Luhatjet e Tensionit	Nje seri ndryshimesh te shpejta tensioni qe mund te jete e rregullt ose e çrregullt.
Kodi i Shperndarjes	Eshte teresia e rregullave teknike, qe rregullojne funksionimin e rrjetit te shperndarjes dhe qe vendosin kushtet dhe termat e sherbimit te shoqerive te shperndarjes per konsumatoret.
Sistemi i Shperndarjes	Sistemi i shperndarjes perfshin zbarat, pajisjet kyçese/çkyçese dhe transformatoret ne nenstacionet 110/35/20/10 kV, si dhe te gjithë elementet ne nivel tensioni me te ulet se 110 kV ne pronesi te OSSH.
Aplikimet per lidhje me Sistemin e Shperndarjes	Dokumenta te plotesuara nga Perdoruesit e prespektives qe kerkojne akses per lidhje me Sistemin e Shperndarjes, ose nga Perdoruesit ekzistues per te modifikuar lidhjen ekzistuese. Me qellim qe te marre miratimin e OSSH per lidhje, dokumentat pergatiten sipas dispozitave te ketij Kodi.
Urdheri Operativ	Urdher i detyrueshem per njesine pritesë qe leshohet nga Qendra Dispecer sipas rregulloreve ne fuqi. Urdherat transmetohen me telefon, fonograme dhe fakse ose pas instalimit te sistemit SCADA nepermjet mesazheve dixhitale.
Veprimi Operativ	Veprime nga njesia qe merr Urdherin Operativ te nxjerre nga Qendra Kombetare Dispecer ose Qendra Rajonale Dispecer si dhe veprimet e programuara nga Palet qe ndikojne ne funksionimin e Sistemit

	Energjitik.
Nderprerjet per shkak te Defekteve ne Sistemin Elektroenergjitik	Nderprerje e furnizimit me energji elektrike per shkak te defekteve te elementeve te Sistemit Elektroenergjitik (si linjat, transformatoret e nenstacioneve, njesite gjeneruese, etj.).
Kurba e ngarkeses	Progresi i ngarkeses gjate çdo ore (00 – 24 ore) per nje dite, ose nje periudhe tjeter per nje element te vecante.
Shperndaresi i Energjise Elektrike	Çdo person ose subjekt juridik qe mban nje licence Shperndarje sipas legjislacionit ne fuqi, me nje nivel tensioni me te ulet se 110 kV.
Mirembajtja	Procesi i gjithë veprimeve teknike dhe organizative te kryera per elementet e Sistemit Elektroenergjitik gjate periudhes se mirembajtjes me qellim qe te rikuperohen aftesite e tyre performuese per funksionet e planifikuara.
Normat	Standartet, kodet, rregullat, vendimet dhe dokumenta te tjera normative te vendosur me ligje, akte nenligjore, rregullore, urdheresa, dokumenta te tjera zyrtare dhe kontrata.
Objektet e Sektorit Elektroenergjitik	Nje teresi facilitetesh, ndertesash dhe pajisjesh te ndryshme te projektuara per te Gjeneruar, Transmetuar dhe Shperndare Energji Elektrike.
Defektet	Defekti eshte nje fenomen qe ndodh per shkak te arsyeve te brendshme dhe te jashtme dhe shkakton deformimin e parametrave te energjise elektrike ose nderprerjen per nje periudhe te caktuar kohe te nje ose me shume elementeve, qe nga ana tjeter çojne ne nderprerjen e furnizimit me energji elektrike.
Humbjet Teknike te Energjise	Humbjet teknike te Energjise Elektrike ne nje element rrjeti qe jane te barabarta me diferencen mes Energjise Elektrike te injektuar ne element dhe Energjise Elektrike qe del nga elementi.
Prodhuesit e Pavarur te Energjise Elektrike	Gjeneruesit e Energjise Elektrike te ndare nga Sistemi Elektroenergjetik qe prodhojne Energji Elektrike per perdorimin e tyre, ose per shitje tek kliente te vecante ose per shitje ne Sistemin Elektroenergjitik.
Qarku i Shkurter	Qarku i shkurter ndodh per shkak te demtimeve te ndryshme ose veprimeve te gabuara qe lidhin elementet mes dy pikave me potenciale te ndryshme.
Sektori Elektroenergjitik	Bashkesia e aktiviteteve te planifikimit, zhvillimit, ndertimit, perdorimit dhe mirembajtjes per instalimin e centraleve te Gjenerimit, Transmetimit, Shperndarjes, sistemeve/objekteve te Klienteve te Kualifikuar, Furnizuesit e Energjise Elektrike dhe Linjat e Interkonjeksionit per import-eksportin dhe shkembimet me vendet fqinje.

Procedurat Mosmarreshjet	per	Procedurë e përkohshme nga Kodi për të zgjidhur mosmarrveshjet mes Kompanisë(ve) së Shpërndarjes dhe Përdoruesëve.
Palet Aplikantët e Sistemit të Shpërndarjes		OSSH dhe Përdoruesit e Sistemit të Shpërndarjes Person juridik, Përdorues aktual ose i ardhshëm i Sistemit të Shpërndarjes që aplikon për leje për t'u lidhur ose për të modifikuar lidhjen ekzistuese në Sistemin e Shpërndarjes.
Stacioni (Nenstacioni) Transformues		Teresia e faciliteteve elektrike, funksioni i të cilave është të transformojë dhe të transferojnë Energji Elektrike nga një rrjet në një rrjet tjetër me nivele të ndryshme tensioni.
Ç'kyçja		Akti fizik i ç'kyçjes së objekteve/sistemeve të Përdoruesëve me Sistemin e Shpërndarjes.
Faktori i Fuqisë		Raporti i fuqisë elektrike aktive (W) me fuqinë elektrike të plote (VA) ($\cos\phi$). Vlera minimale e lejuar e $\cos\phi$ është 0.9 ($\cos\phi - 0.9$).
Ngarkesa		Ngarkesa është tregues teknik që shpreh në MW pjesëmarrjen e një ose shumatorën e disa pajisjeve apo konsumatorëve të lidhur në rrjetin elektrik.
Ngarkesa Pik (MW)		Maksimumi i vlerës së ngarkesës në MW i regjistruar brenda një periudhe kohore specifike.

Shtojca C**Terma dhe perkufizime per Kodin e Rrjetit, Kodin e Shperndarjes, Kodin e Matjes dhe Rregullat e Tregut ne Shqiperi**

Termi	Percaktimi
Sherbimet Ndhimese	Te gjitha Sherbimet e nevojeshme per Operimin e sistemit te transmetimit ose shperndarjes. Sherbimet ndihmese perfshijne: <ul style="list-style-type: none"> i. Kompesimin e energjise reaktive nga Perdoruesit per te ruajtur nivelet standarte te tensionit dhe ulur humbjet ne rrjet. ii. Rregullimin fuqi aktive frekuence si dhe rezervat e lidhur me te. iii. Kompesimi i angazhimeve dhe alokimi i kapaciteteve ne linjat e interkoneksionit.
Vete - Prodhues	Nje njesi qe gjeneron energji elektrike nga e cila minimumi 70% perdoret direkt vete nga prodhuesi.
Tregu i Balancimit	Nje treg konkurues per kerkesa dhe oferta per te siguruar energjine balancuese per balancen e sistemit ne cdo ore gjate operimit ne kohe reale.
Sherbimi i Balancimit	Nje sherbim i siguruar nga OST per te kompensuar disbalancat per pjesemarresit e tregut.
Bleres	Çdo pjesemarres i tregut qe blene energji elektrike nga pjeremarresi e tjere te tregut.
Ko-ogjenerim	Prodhimi i kombinuar i energjise elektrike dhe energjise termike qe sjell nje perfitim te madh krahasuar me prodhimin e ndare.
Lista e Kufizimeve (shkurtimeve)	Nje liste konsumatoresh, grup konsumatoresh, zona shperndarje ose OSSH te perfshira ne planin e kufizimeve.
Kufizim ose Reduktim i Ngarkeses	Nje procedure per te reduktuar ngarkesen qe vjen si rrezultat i pamundesise se burimeve dhe aplikohet per: konsumatorin, grupin e konsumatoreve , zona shperndarje OSSH dhe /ose I gjithe sistemi elektroenergjetik.
Plani i Kufizimit	Nje plan i pergatitur nga OSSH per te reduktuar ngarkesen gjate pamundesive te kapacitetit per ta mbuluar ate. Plani operohet nga Qendra Dispecer.
Konsumator	Konsumatoret me shumice dhe ata fundor te energjise elektrike.
Pike Livrimi	Nje pike e sistemit elektroenergjetik e paisur me nje ose me shume matesa ku behet livrimi i energjise elektrike ne rrjet.
Linje Direkte	Nje linje elektrike qe lidh nje prodhues te izoluar me

		nje konsumator te izoluar ose nje linje elektrike qe lidhe nje prodhues dhe nje furnizues te energjise elektrike direct me godinat e tyre dhe Konsumatoret e Kualifikuar.
Qendra Dispecer		Nje division i OST e cila skedulon dhe dispeceron burimet e sistemit ne menyre qe te behet mbulimi I ngarkeses si dhe siguron operimin e qendrueshem te sistemit elektroenergjitik.
Njesite Gjeneruese Dispecerueshme	te	Nje njesi gjeneruese e cila mund te skedulohet ne tregun me shumice te energjise elektrike, e cila mund te jete: <ul style="list-style-type: none"> - Njesite gjeneruese hidrike te energjise elektrike te lidhura direkt me rrjetin e transmetimit - Njesite gjeneruese termik(TPPs) e te energjise elektrike te lidhura direkt me rrjetin e transmetimit - Prodhuesit e pavarur hidrike(HPPs) te energjise elektrike te lidhur direkt me rrjetin e transmetimit - Njesite gjeneruese qe gjenerojne energji elektrike per nevojat e tyre te lidhura me rrjetin e transmetimit qe mund te importojne/ eksportojne energji elektrike nga rrjeti.
Dispecerimi		Operimi i Sistemit Elektroenergjetik me qellim mbajtjen e balancave te gjenerimit, import/eksportit dhe konsumit te energjise elektrike ne nivelin kombetar duke garantuar sigurine e sistemit elektroenergjitik.
Mosmareveshje		Ne kuptimin e Rregullave te Tregut dhe te Kodeve teknike jane diferencat qe dalin ndermjet OST dhe ndonje pale tjeter per ose ne lidhje me Rregullat e Tregut dhe Kodet teknike.
Gjeneratoret Shperndare Kodi i Shperndarjes	e	Impiantet e gjenerimit te lidhura me sistemin e shperndarjes. Nje teresi rregullash teknik te cilet menaxhojne operimin e sistemit te shperndarjes dhe vendosin kushtet dhe termat per sherbimin qe OSSH realizon per konsumatoret.
Operatori i Sistemit Shperndarjes - OSSH	te	Nje person juridik pergjejes per operiminin, sigurine dhe mirembajtjen dhe nese eshte e nevojeshme zhvillimin e sistemit te shperndarjes ne nje zone te pecaktuar dhe, nese eshte e aplikueshme interkonektimin e tij me sistemet e tjera per te siguruar ne nje periudhe afat gjate aftesine e sistemit per te permbushutr kerkesat per shperndarjen e energjise elektrike.
Deklarimet Dinamike te	te	Karakteristika fizike te gjeneratoreve dhe te disa

Dhenave	konsumatoreve te medhenj qe informojne OST se si mund te ndryshoje prodhimi ose heqa e njesite te tyre gjeneruese.
Prioritetet Ekonomike	Renditja w burimeve qe furnizojne energjine elektrike ne perputhje me kriteret ekonomike.
Energji Elektrike	Do te thote energji elektrike dhe fuqi elektrike, pervec kur konteksti e kerkon ndryshe.
Tregu i Energjise Elektrike	Mareveshje tregetare per shitjen ose blerjen me shumice ose pakice te energjise elektrike ne sistemin elektroenergjitik per te siguruar nje furnizim te qendrueshem te konsumatoreve ne teritorin e Rrepublikes se Shqiperise.
Enti Rregullator Energjise (ERE)	I Institucioni rregullator qe operon sipas Ligjit per Sektorin e Energjise Elektrike dhe Ligjit per Sektorin e Gazit Natyror.
Klienti i Kualifikuar	Nje klient qe ka te drejte te zgjedhe furnizuesin e energjise elektrike per energjine elektrike qe perdor per nevojat e tij
Klienti tarifor	Klienti qe blen energji elektrike per perdorim vetjak. Nje perpjekje globale ose e integruar me qellim qe te ndikojne ne sasine dhe ne kohen e konsumit te energjise me qellim qe te reduktoje konsumin primar te energjise ne pikun e ngarkeses duki i dhene prioritet masave per rritjen e eficences se energjise ose marave te tjera te tilla si nderprerja e kontratave ose rritja e investimeve per te rritur kapacitetet gjeneruese, duke marre ne considerate dhe ndikimet mjedisore sigurine e furnizimit si dhe te gjita aspektet e tjera te kostove qe lidhen me te.
Eficensa energjise/menaxhimi kerkeses	e i
Konsumatoret Fundor	Klienti (konsumatori) qe blen energji elektrike per perdorim vetjak. Nje akt ose ngjarje sociale ose natyrore qe ndosd ne vend, te tilla si termetet, rrufete, ciklonet, permybtjet, vullkanet, zjarret, luftrat, konfliktet e armatosura, veprimet ushtarake ose terroriste te cilat i ndalojne te licenuareve te kryejne detyrimet e tyre te vendosura ne licensat perkatese, ose akte te tjera te cilat jane pertej kontrollit te arsyeshem ose lindin si rezultat i defekteve te licenses dhe jane te pamundur per tu kapercyer nepermjet veprimeve dha aftesive perkatese te te licensuareve.
Force Madhore	Nje njesi fizike per prodhimin e energjise. Prodhimi i energjise elektrike.
Njesi Gjenerimi Gjenerim Llogari e Gjenerimit	Nje llogari e regjistruar ne OST nga nje gjenerues ose pale importuese interkonektuese, per qellime deklarimi ne te cilen gjeneratori matet prodhimi dhe energjina e

	importuar dhe regjistrohet per cdo periudhe deklarimi.
Kompania e Gjenerimit	Nje person i licensuar nga ERE-ja per te kryer aktivitetet e gjenerimit te energjise.
Matesi i Gjeneratorit	Nje mates ne nje njesi gjeneruese qe perdoret per regjistrimin e fluksit te energjise.
Regjistri i Matjes se Gjeneratorit	Nje regjister i mbajtur nga OST net e cilin cdo njesi gjenerimi (pervec autoprodhuesve dhe gjeneruesve fiks (embedded) jane te regjistruar ne Regjistrin e Matjes se Furnizimit.
Gjenerues	Person juridik qe mban License per gjenerimin e energjise elektrike.
Kodi i Rrjetit	Nje teresi rregullash teknike qe drejton operimin e sistemit te transmetimit.
Nje sipermarje e integruar horizontalisht	Nje sipermarje qe kryen minimumi nje funksion si gjenerimi per shitje, ose transmetim, ose shpernmdarje ose furnizim me energji elektrike ose ndonje aktivitet tjeter jo ne lidhje me energjine e elektrike.
Konsumatoret Shtepiak	Konsumatoret qe blejne energji elektrike per perdorimin e tyre shtepiak duke perjashtuar aktivitetet tregetare ose profesionale.
Disbalanca	Diferenca mes fluksit te energjise te percaktuar nga nje kontrate dypaleshe dhe fluksit aktual te matur te energjise per nje ore te caktuar. Nje gjenerator eshte <i>ne balance</i> kur gjenerimi i tij i matur eshte i barabarte me livrimin e kontraktuar ne nje ore te caktuar. Nje furnizues (i jashtem ose i kualifikuar/ konsumator i kualifikuar /OSSH) eshte ne balance kur energjia e tij e marre e matur perputhet me energjine e tij te marre te kontraktuar. Nje gjenerator eshte <i>ne mungese</i> kur gjenerimi i tij i matur eshte me i vogel se livrimi i tij i kontraktuar. Furnizuesi eshte ne mungese kur energjia e tij e marre e matur eshte me e madhe se energjia e tij e marre e kontraktuar. Nje gjenerator eshte <i>ne teprice</i> kur gjenerimi i tij i matur eshte me i madh se livrimi i tij i kontraktuar. Nje furnizues (i jashtem ose i kualifikuar/ konsumator i kualifikuar /OSSH) eshte ne teprice kur energjia e tij e marre e matur eshte me e vogel se energjia e tij e marre e kontraktuar
Sipermarje e Integruar e Energjise Elektrike	Nje sipermarje e integruar vertikalisht ose vertikalisht.
Sisteme Interkonektuara	Nje numer sistemesh transmatimi she shperndarje te lidhura se bashku nepermjet nje ose me shume interkonektoreve.

Interkoneksion	Nje linje transmetimi e percaktuar me te cilen energjia elektrike mund te tregetohet me palet e tjera jashte dominimit te OST.
Interkonektor	Nje paisje qe perdoret per lidhjen e sistemeve elektrike.
IPP – Prodhues i Pavarur i Energjise Elektrike	Nje gjenerues i lidhur me sistemin e transmetimit. Te gjithë prodhuesit (gjeneruesit) ne Shqiperi pervec Kompanise se Gjenerimit Publik jane IPP.
KESH	Korporata Elektroenergjitike Shqiptare
KESH Gjen	Divizioni i KESH i licensuar per prodhimin e energjise elektrike. KESH – Gjen ne fillim do te jete Gjenerues dhe Furnizues Publik me Shumice.
License	Nje autorizim i dhene per nje person bazuar pjesen e trete te Ligjit per Sektorin e Energjise Elektrike.
I Licensuari	Nje person qe mban nje license bazuar pjesen e trete te Ligjit per Sektorin e Energjise Elektrike.
Planifikimi Afat -gjate	Planifikimi i nevojës per investime ne gjenerim, transmetim dhe shperndarje ne periudha afat gjate, me qellimin e plotesimit te kerkeses e sistemit per energji elektrike dhe per te siguruar furnizimin e konsumatoreve.
Mareveshje Pjesemarrjes ne Treg	e Dokument i firmosur nga te gjitha palet te cilet pranojne ti binden Rregullave te Tregut. Rregullat qe rregullojne operimin dhe menaxhimin e tregut, si dhe maredhenjet tregtare ndermjet te Licensuareve ose paleve te tjera qe kane firmosur Mareveshjen e Pjesemarrjes ne Treg.
Rregullat e Tregut	
Konsumator jo-shtepiak	Cdo person juridik qe blen energji elektrike te cilen nuk e perdor per konsum shtepiak dhe do te perfshije prodhuesit dhe konsumatorët me shumice.
Off-take	Lidhet me energji e marre nga rrejtja e transmetimit ose shperndarjes
OST	Operatori i Sistemit te Transmetimit me tre funksione: Operator i Tregut te energjise elektrike, Operator i Sistemit te Transmetimit, Operator i Dispecerimit te Sistemit.
Pjesemarres	Nje Person juridik i licensuar ose i autorizuar nga ERE per te marre pjese ne tregun e Energjise Elektike ne Shqiperi me funksione te specifikuara.
Pale Person	Nje firmoses i mareveshjes per pjesemarrje ne treg. Nje person fizik ose juridik.
Nominim Fizik	Eshte njoftimi i bere ne OST nga nje pale tregtuese ku jane specifikuar MW qe do te shperndahen ose do te merren ne nje dite specifike.
Gjenerimi i Energjise	Prodhimi i energjise elektrike nepermjet transformimit

Elektrike		te burimeve te ndryshme te energjise nga nje Kompani Gjenerimi.
Ligji per Sektorin e Energjise		Ligji Nr. 9072, date 22.05.2003 "Per sektorin e energjise" sic mund te amendohet here pas here.
Sistemi i Energjise Elektrike		Nje sistem i interkonjektuar qe perbehet nga centrale elektrike, linja, nenstacione dhe pajisje shperndarje, me synim transmetimin ose shperndarjen e energjise elektrike tek klientet.
Prodhues		Person juridik qe gjeneron Energji Elektrike.
Kompania Publike e Gjenerimit		Nje person i licensuar nga ERE-ja per te kryer aktivitetet e gjenerimit te energjise, per sa koh kjo kompani nuk eshte vendosur, ky funksion kryet ne KESH nga Divizioni i Prodhimit.
Furnizuesi i Kualifikuar		Nje person i licensuar per te funizuar energji elektrike direkt tek Klientet e Kualifikuar.
Burime Rigjenerueshme Energjise Elektrike	te te	Burime te rigjenerueshme jo fisile te energjise (era, djelli, gjeotermal, valet, hidroenergja, baticat, plehrat, biomasa, gazi, trajtimi i ujrave te zeza nepermjet impianteve te gazit ose biogazit).
Furnizusi Publik me Pakice		Furnizuesi i licensuar per te furnizuar me energji elektrike konsumatoret tarifore. Nese Licensa e furnizimit publik me pakice mbahet nga nje kompani per Shperndarjen e energjise elektrike, do te kete nje ndarje strukturore dhe financiare te funksioneve te furnizimit nga ato te shperndarjes.
Periudha e programuar e dispecerimit		Periodha me e shkurter per te cilen Qendra Dispecer kryen dhe publikon nje program te planifikuar dispecerimi te bazuar ne ngarkesa te planifikuara elektrike dhe oferta aktuale dhe programin qe drejtohet nga pjesmarresit per burimet.
Siguria		Perfshin te dyja sigurine e furnizimit me energji elektrike si dhe sigurine teknike.
SEE		Sistemi Elektroenergjitik
Shites		Cdo pjesmarres tregu, qe shesin energji elektrike tek pjesmarresit e tjere te tregut.
Periudhe Deklarimi		Nje periudhe nje oreshe qe fillon ne oren ne te cilen fillon livrimi i energjise dhe matjet e energjise se livruar jane kryer.
PVE – Prodhues i Vogel i Energjise		Nje gjenerues i lidhur me rrjetin e shperndrjes me nje kapacitet me te vogel se 5 MW.
Parametrat Standart		Vlera e nivelit te tensionit dhe frekuences ne energjine e furnizuar tek konsumatoret sic eshte percaktuar ne rregulloret e operimit te Sistemit elektroenergjitik te aprovuara nga ERE.
Furnizim		Shitja, duke perfshire dhe rishitjen e energjise elektrike tek konsumatoret.

Perdoruesit e Sistemit	Cdo person juridik dhe fizik qe furnizon, ose furnizohet nga sistemi i Transmetimit ose i Shperndarjes.
Konsumator Tarifor	Konsumatori i furnizuar nga Furnizuesi Publik me Pakice me cmime dhe tarifa te rregulluara nga ERE.
Procedure Tenderimi	Procedura nepermjet te ciles kerkesa te planifikuara shitese dhe zevendesime te kapacitetit jane te mbuluara nga furnizuesit nga kapacitetet e reja ose ato egzistuese te gjenerimit.
Akses i Paleve te Treta	E drejta ligjore e konsumatoreve dhe furnizueseve te kualifikuar per te perdorur Sistemin e transmetimit ose te shperndarjes.
Tregetar	Pala qe ka firmosur Mareveshjen per Pjesemarrje ne Tregun e energjise elektrike me qellim tregetimin e energjise elektrike.
Transmetim	Eshte transporti i energjise elektrike ne sistemin e tensionit te larte ose ne cdo instalimim tjeter, pavaresisht nga tensioni, fuksionet e te cileve perfshijne transmetimin ose interkonjeksionin nderkombetar.
Sistem Transmetimi	Nje sistem linjash, strukturash mbeshtetese, pajisjesh transformuese dhe kycese qe perdoren per transmetimin e energjise elektrike.
Operator i Sistemit te Transmetimit	Nje person juridik pergjejes per te siguruar mirembajtjen, operimin, dhe nese eshte e nevojeshme zhvillimin e sistemit te transmetimit ne nje zone te dhene, si dhe te interkoneksioneve me sistemet e tjera, dhe per te siguruar ne periudha afat gjata aftesine e sistemit per te transmetuar energji elektrike per te plotesuar kerkesen.
UCTE	Unioni per Koordinimin e Transmetimit te Energjise Elektrike, nje organizate Europiane e Operatoreve te Sistemit te Transnetimit qe garanton sigurine e shkembimeve ndermjet rrjeteve.
Konsumator me Shumice	Cdo person fizik ose juridik i cili blen energji elektrike me qellim realizimin rishitjen Brenda ose jashte sistemit aty ku ata jane vendosur.
Furnizuesi Publik me Shumice	Do te thote nje njesi qe blen energji elektrike te kerkuar perfurnimin e konsumatoreve tarifore dha kete energji ky furnizues ia shet Furnizuesit Publik me Pakice.